

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาคุณนิพนธ์เรื่อง การเสริมสร้างชุมชนหมู่บ้านเข้มแข็งตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว เพื่อพัฒนาไปสู่ชุมชนที่ยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงปริมาณและข้อมูลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่างๆ โดยได้กำหนดกลุ่มประชากรสำหรับศึกษา สำหรับการศึกษาครั้งนี้ เป็นชุมชนหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว โดยพิจารณาหมู่บ้านตามโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน และได้รับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านตามโครงการหมู่บ้านเข้มแข็งคู่ขนานชายแดนไทย – กัมพูชา รวม 54 หมู่บ้าน โดยการศึกษา จะทำการศึกษาเฉพาะชุมชนหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ในเขตประเทศไทยในพื้นที่ อ.ตาพระยา อ.โคกสูง อ.อรัญประเทศ และ อ.คลองหาด จว.สระแก้ว ทำการแจกแบบสอบถาม หมู่บ้านละ 50 ชุด รวม 540 ชุด ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่า กลุ่มเป้าหมาย ตอบแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวน กรณีดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักดีว่าจำนวนกลุ่มเป้าหมาย มีความสำคัญต่อความถูกต้อง แม่นยำ

ในการวิเคราะห์ผลข้อมูล โดยเฉพาะการทดสอบตัวแปรนั้น ต้องคำนึงถึงฐานคติเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างของสถิติที่เลือกใช้ ทั้งนี้ Barcikowski and Steven (1975) เสนอว่า กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) คือ จำนวน 40 - 60 เท่า ของจำนวนตัวแปรทั้งหมด สำหรับจำนวน ตัวแปรที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อทดสอบสมมติฐานระหว่างชุมชนเข้มแข็ง ที่มีตัวแปร จำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่จิตวิญญาณ ว่าสามารถพัฒนาไปสู่ชุมชนที่ยั่งยืนได้ ที่มีตัวแปรตาม จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพียงพอ จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทั้งสิ้น 540 คน คิดเป็นร้อยละ 100

ผู้วิจัยจึงมั่นใจว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีอำนาจเพียงพอ อธิบายความแปรผันของสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) ระหว่างชุดตัวแปรที่กำหนดในกรอบแนวคิด และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่ออธิบายถึงสาเหตุหรืออิทธิพล ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอผลการวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้งสามประการ ออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามต่อระดับการพัฒนางค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

ตอนที่ 3 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามต่อระดับการพัฒนางค์ประกอบของชุมชนยั่งยืน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical Correlation) เพื่อทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นหรือชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่จิตวิญญาณ กับชุดตัวแปรตาม หรือ ชุมชนยั่งยืน จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม

ตอนที่ 5 การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืน

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาครั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมาย ได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 540 คน ซึ่งมีคุณลักษณะทางประชากรของกลุ่มเป้าหมาย ดังแสดงในตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาในการอาศัยในหมู่บ้าน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การศึกษา และอาชีพ

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	349	64.60
หญิง	191	35.40
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	32	5.90
26 – 60 ปี	474	87.80
61 ปีขึ้นไป	34	6.30

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานภาพ		
สมรส	438	81.10
โสด	78	14.40
หม้าย	24	4.50
4. ระยะเวลาในการอาศัยในหมู่บ้าน		
ต่ำกว่า 10 ปี	49	9.10
11 - 20 ปี	183	33.90
21 - 30 ปี	105	19.40
30 ปี ขึ้นไป	203	37.60
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	352	65.20
5,001 - 10,000 บาท	118	21.90
10,001 - 20,000 บาท	43	7.90
20,001 - 30,000 บาท	19	3.50
30,001 บาท ขึ้นไป	8	1.50
การศึกษา		
ไม่เคยเข้ารับการศึกษ	2	0.40
ประถมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า, อ่านออกเขียนได้	128	23.70
ประถมศึกษาตอนปลาย	126	23.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	113	20.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช., ปวท., ปกศ.ต้น	88	16.30
ปวส., ปกศ.สูง, อนุปริญญา	29	5.40
ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า	49	9.10
อื่นๆ	5	0.90

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
7. อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	9	1.60
นักเรียน, นักศึกษา	15	2.80
รับจ้าง (ค่าแรงเป็นรายวัน)	65	12.00
ลูกจ้าง (ห้างร้าน, บริษัท)	56	10.40
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	35	6.50
ค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัว	332	61.50
เกษตรกร	28	5.20

จากตารางที่ 4-1 สถานภาพโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 540 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.60 เพศหญิง ร้อยละ 35.40 ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในระหว่าง 26-60 ปี ร้อยละ 87.80 รองลงมา อยู่ในระหว่าง 61 ปีขึ้นไป และ ต่ำกว่า 25 ลงมา ร้อยละ 6.30 และ 5.90 ตามลำดับ มีสถานภาพ สมรส เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.10 รองลงมา เป็นโสด และ หม้าย ร้อยละ 14.40 และ 4.50 ตามลำดับ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลา 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.60 รองลง 11-20 ปี และ 21-30 ปี ร้อยละ 33.90 และ 19.40 ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย ส่วนใหญ่ ต่ำกว่า 5000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 65.20 รองลงมา 5001-10000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 21.90 และมีการศึกษา ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ร้อยละ 47.00 และ 37.20 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอาชีพ ค้าขายและประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 61.50 รองลงมา มีอาชีพ รับจ้าง (ค่าแรงเป็นรายวัน) ร้อยละ 12.00

จากผลการศึกษา ตามตารางที่ 4-1 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า เพศชาย ยังคงมีความรับผิดชอบในงานของชุมชนหมู่บ้าน มากกว่าเพศหญิง ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงาน สถานภาพ สมรส อยู่กันเป็นครอบครัว ซึ่งมักจะอาศัยอยู่ตั้งแต่เกิด มีรายได้ต่อเดือนค่อนข้างต่ำ เข้ารับ การศึกษาตามการศึกษาภาคบังคับ และประกอบอาชีพ ส่วนตัวและค้าขาย อยู่ภายในชุมชนหมู่บ้าน นั้นๆ โดยเป็นที่สังเกตว่า อาชีพเกษตรกร ที่เคยเป็นอาชีพหลักของประชาชน น่าจะกลับกลายเป็น อาชีพรอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีรายได้จากแหล่งอื่นมากกว่า ใ้ได้ง่ายกว่า และรวดเร็วกว่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามต่อระดับการพัฒนาองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 540 คน ซึ่งได้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามในการแสดงความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนาองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง จำแนกตามตัวแปรต้น ประกอบด้วย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่จิตวิญญาณ ดังแสดงในตารางที่ 16 - 21

ตารางที่ 4-2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD.
	1	2	3	4	5			
1. การติดต่อสื่อสาร								
1.1 สถานที่พบปะหารือสนทนากันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	9 1.7	46 8.5	190 35.2	225 41.7	70 13.0	540	3.56	0.882
1.2 ความถี่ของงานประเพณี เทศกาลและพิธีกรรมในชุมชน	6 1.1	38 7.0	195 36.1	211 39.1	90 16.7	540	3.63	0.880
1.3 การสนทนาและการยอมรับฟังความคิดเห็นจากคนนอกชุมชน	12 2.2	70 13.0	222 41.1	186 34.4	50 9.3	540	3.36	0.899
1.4 การกระจายข่าวสารชุมชน	9 1.7	41 7.6	136 25.2	218 40.4	136 25.2	540	3.80	0.958
รวม						540	3.59	.902
2. กระบวนการเรียนรู้								
2.1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง	4 0.7	67 12.4	182 33.7	214 39.6	73 13.5	540	3.53	0.902
2.2. การเรียนรู้เป็นทีมด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์	9 1.7	71 13.1	236 43.7	178 33.0	46 8.5	540	3.34	0.870
2.3. การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง	7 1.3	57 10.6	189 35.0	209 38.7	78 14.4	540	3.54	0.910
2.4. การเรียนรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จของผู้อื่น	18 3.3	90 16.7	233 43.1	156 28.9	43 8.0	540	3.21	0.929
รวม						540	3.40	.903

ตารางที่ 4-2 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. การถ่ายทอดความรู้								
3.1 การถ่ายทอดความรู้ ภูมิการณ์ วัฒนธรรม ในเรื่องการส่งเสริม การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของชุมชน	13	73	165	200	89	540	3.52	0.998
	2.4	13.5	30.6	37.0	16.5			
3.2 การถ่ายทอดทักษะทางสังคม	12	96	217	178	37	540	3.24	0.901
	2.2	17.8	40.2	33.0	6.9			
3.3 การถ่ายทอดความรู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ	6	88	218	178	50	540	3.33	0.895
	1.1	16.3	40.4	33.0	9.3			
3.4 การถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต	10	69	179	224	58	540	3.46	0.912
	1.9	12.8	33.1	41.5	10.7			
รวม						540	3.39	.926
4. การเรียนรู้จากภายนอก								
4.1 การศึกษาดูงาน	30	95	214	160	41	540	3.16	0.987
	5.6	17.6	39.6	29.6	7.6			
4.2 การเชิญวิทยากรบรรยาย	51	146	203	117	23	540	2.84	1.006
	9.4	27.0	37.6	21.7	4.3			
4.3 การเรียนรู้จากสื่ออื่นๆ	20	92	245	146	37	540	3.16	0.915
	3.7	17.0	45.4	27.0	6.9			
4.4 การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ	50	151	203	113	23	540	2.83	1.001
	9.3	28.0	37.6	20.9	4.3			
รวม						540	3.00	.977
รวมทั้งหมด						540	3.34	0.927

จากตารางที่ 4-2 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์กรประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชน
แห่งการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) โดยพบว่าในเรื่องการติดต่อสื่อสารมี
ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.59$) รองลงมา คือ กระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการเรียนรู้
จากภายนอก ($\bar{x} = 3.40, 3.31, 3.00$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การติดต่อสื่อสารมี

ความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของชุมชน ในขณะที่กระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้รองลงมา และให้การเรียนรู้จากภายนอกมีลำดับความสำคัญสุดท้าย แสดงว่า กระบวนการเรียนรู้ยังอยู่ในชุมชนแต่ยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากภายนอกน้อยอยู่

เมื่อพิจารณาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่องการติดต่อสื่อสาร พบว่าช่องทางการกระจายข่าวสารชุมชน มีอยู่มากที่สุด ในขณะที่ การสนทนาและการยอมรับฟังความคิดเห็นจากคนนอกชุมชน การมีสถานที่พบปะหารือสนทนาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีลำดับรองลงมา ในขณะที่ใช้ช่องทางความถี่ของงานประเพณี เทศกาลและพิธีกรรมในชุมชน น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง มีอยู่มากที่สุด ในขณะที่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การเรียนรู้เป็นทีมด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ มีลำดับรองลงมา ในขณะที่มีการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ของผู้อื่นน้อยที่สุด แสดงว่าชุมชนยังคงต้องควรเรียนรู้ด้วยตนเองก่อนที่จะเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน และเรียนรู้จากคนอื่น

เมื่อพิจารณาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่อง การถ่ายทอดความรู้ พบว่า มีการถ่ายทอดความรู้ด้านอุดมการณ์ วัฒนธรรม ในเรื่องการส่งเสริม การเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ของชุมชน อยู่ลำดับมากที่สุด โดยมี การถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพ และคุณภาพชีวิต การถ่ายทอดความรู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ รองลงมา ในขณะที่มีการถ่ายทอดทักษะทางสังคม น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนให้ความสำคัญกับ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ พิธีกรรม อุดมการณ์ ซึ่งถือเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชุมชน โดยที่มีความสนใจในเรื่องความจำเป็นพื้นฐานด้านสุขภาพ ความเป็นอยู่ ความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ และทักษะทางสังคม ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในเรื่องการเรียนรู้จากภายนอก พบว่า การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้จากสื่ออื่นๆ อยู่ในระดับมากเท่ากัน โดยมีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย รองลงมา ในขณะที่ มีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนให้ความสนใจในเรื่องการศึกษาดูงาน และจากสื่ออื่นๆ ซึ่งถือเป็นแหล่งการเรียนรู้จากภายนอก มากกว่าการเชิญวิทยากรและการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

ตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนากลุ่มประกอบ
ของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง จำแนกตามรายมิติและรายข้อ
คำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน								
1.1 มีระบบการออมของครอบครัวและชุมชน	14	47	169	220	90	540	3.60	0.951
	2.6	8.7	31.3	40.7	16.7			
1.2 มีสภาพการดำรงชีวิตและจัดการชุมชนอย่างพอเพียง	9	52	190	227	62	540	3.52	0.879
	1.7	9.6	35.2	42.0	11.5			
1.3 ผลผลิตของชุมชนมีความหลากหลายและมีคุณภาพเชื่อถือได้	11	88	207	183	50	540	3.32	0.932
	2.0	16.3	38.3	33.9	9.3			
1.4 มีระบบเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน	17	65	180	189	89	540	3.50	1.006
	3.1	12.0	33.3	35.0	16.5			
รวม						540	3.48	0.942
2. การพึ่งตนเองทางการเมือง								
2.1 มีความสามารถในการเจรจาและสร้างอำนาจต่อรอง	38	109	209	147	37	540	3.07	1.013
	7.0	20.2	38.7	27.2	6.9			
2.2 มีการปรึกษาหารือเพื่อการตัดสินใจกับปัญหาของชุมชน	12	66	181	221	60	540	3.46	0.922
	2.2	12.2	33.5	40.9	11.1			
2.3 มีระบบความยุติธรรมในชุมชน	14	61	152	219	94	540	3.59	0.987
	2.6	11.3	28.1	40.6	17.4			
2.4 มีการตรวจสอบระบบบริหารงานของชุมชน	19	69	176	208	68	540	3.44	0.983
	3.5	12.8	32.6	38.5	12.6			
รวม						540	3.39	0.976

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. การพึ่งตนเองด้วยทุนทางสังคม								
3.1 ยึดถือหลักธรรมในศาสนาในบุคคลเกิด	5	34	135	226	140	540	3.86	0.908
ความรัก ห่วงใย เอื้ออาทร ต่อกันเพื่อ	0.9	6.3	25.0	41.9	25.9			
สร้างความเป็นปึกแผ่นในชุมชน								
3.2 มีกลุ่ม องค์การชุมชน ประชาสังคม และ	5	39	179	234	83	540	3.65	0.858
อาสาสมัครชุมชน	0.9	7.2	33.1	43.3	15.4			
3.3 มีการนำเอาทรัพยากรของชุมชนมาใช้	24	77	199	185	55	540	3.31	0.986
อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด	4.4	14.3	36.9	34.3	10.2			
3.4 มีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็น	9	50	135	229	117	540	3.73	0.957
เอกลักษณ์ของชุมชน	1.7	9.3	25.0	42.4	21.7			
รวม							3.63	0.927
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน								
4.1 เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะด้วยความ	8	32	119	233	148	540	3.89	0.924
สมัครใจ	1.5	5.9	22.0	43.1	27.4			
4.2 มีอิสระและโอกาสในการแสดงความคิดเห็น	3	35	179	219	104	540	3.71	0.868
	0.6	6.5	33.1	40.6	19.3			
4.3 ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วม	10	43	169	227	91	540	3.64	0.916
ดำเนินงานและร่วมประเมินผล	1.9	8.0	31.3	42.0	16.9			
4.4 รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและรับผิดชอบ	11	45	149	219	116	540	3.71	0.962
ต่อชุมชน	2.0	8.3	27.6	40.6	21.5			
รวม							3.74	.917
รวมทั้งหมด						540	3.56	0.940

จากตารางที่ 4-3 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชน ที่มีศักยภาพพึ่งตนเองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.56$) โดยพบว่าในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.749$) รองลงมา คือ การพึ่งตนเองด้วยทุนทางสังคม การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจชุมชน และการพึ่งตนเองทางการเมือง ($\bar{x} = 3.63, 3.48, 3.39$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง มีอยู่มากที่สุด โดยมี การพึ่งตนเองด้วยทุนทางสังคม การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจชุมชน อยู่ในลำดับรองลงมาในขณะที่มีการพึ่งตนเองทางการเมืองน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองในเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีระบบการออมของครอบครัวและชุมชน มากที่สุด โดยมีสภาพการดำรงชีวิตและการจัดการชุมชนอย่างพอเพียง การมีระบบเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน รองลงมา ในขณะที่การมีผลผลิตของชุมชนมีความหลากหลายและมีคุณภาพเชื่อถือได้ น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนยังคงให้ความสำคัญต่อระบบการออม ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ให้มีเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชน ยังสนใจต่อความหลากหลายของผลผลิต เพื่อให้เกิดศักยภาพของชุมชน

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองในเรื่องการพึ่งตนเองทางการเมือง พบว่า การมีระบบยุติธรรมในชุมชน มีความสำคัญมากที่สุด โดยมี การปรึกษาหารือเพื่อการตัดสินใจกับปัญหาของชุมชน การตรวจสอบระบบการบริหารงานชุมชน รองลงมา ในขณะที่ มีความสามารถในการเจรจาและสร้างอำนาจในการต่อรองน้อยที่สุด แสดงว่า ระบบยุติธรรมในชุมชนเป็นเรื่อง ที่สามารถสร้างพลังในการพึ่งตนเองได้มาก ใช้การปรึกษาหารือเพื่อการแก้ปัญหาของส่วนรวม การจัดระบบการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการชุมชน เป็นส่วนที่รองลงมา แต่ความสามารถในการเจรจาและสร้างอำนาจในการต่อรองยังคงมีอยู่น้อย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ในเรื่องการพึ่งตนเองด้วยทุนทางสังคม พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อการยึดถือหลักธรรมในศาสนา ทำให้เกิดความรัก ความห่วงใย เอื้ออาทรต่อกันเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นในชุมชน มากที่สุด โดยมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน การมีกลุ่ม องค์การชุมชน ประชาสังคมและอาสาสมัครชุมชน รองลงมา ในขณะที่ มีการนำเอาทรัพยากรของชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด น้อยที่สุด แสดงว่า ศาสนายังคงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เป็นสิ่งที่ชุมชนเคารพและศรัทธา และทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชน โดยยึดถือวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม โดยใช้พลังของกลุ่ม องค์การชุมชน ภาคประชาสังคมและอาสาสมัครในชุมชน แต่ยังคงคำนึงถึงการนำเอาทรัพยากรของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าอยู่น้อย

เมื่อพิจารณาชุมชนมีศักยภาพพึ่งตนเอง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะด้วยความสมัครใจ มากที่สุด โดยชุมชนมีอิสระและโอกาสในการแสดงความคิดเห็น และ ความรู้สู่ถึงความเป็นเจ้าของและรับผิดชอบต่อชุมชน รองลงมา ในขณะที่ มีการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงานและร่วมประเมินผล น้อยที่สุด แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถวัดได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความสมัครใจได้เห็นชัด มากกว่าการมีอิสระในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็น ความรู้สู่ถึงเป็น เจ้าของและมีความรับผิดชอบต่อชุมชน สำหรับการ ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้จิตสำนึกที่มีต่อชุมชนในระดับที่สูงมากและต้องทำอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการยากต่อการวัดระดับการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนากล้องประกอบ
ของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ จำแนกตามรายมิติและ
รายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน								
1.1 มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุในชุมชนน้อย	127	76	93	152	92	540	3.01	1.431
	23.5	14.1	17.2	28.1	17.0			
1.2 มีสถิติการเกิดอาชญากรรมในชุมชนน้อย	142	94	92	132	80	540	2.84	1.429
	26.3	17.4	17.0	24.4	14.8			
1.3 มีปัญหาสุขภาพจิตในชุมชนน้อย	117	101	120	137	65	540	2.87	1.333
	21.7	18.7	22.2	25.4	12.0			
1.4 ไม่มีการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ที่ไม่เป็น ธรรม	155	88	110	118	69	540	2.74	1.405
	28.7	16.3	20.4	21.9	12.8			
รวม						540	2.86	1.399
2. การพัฒนาคุณภาพชีวิต								
2.1. ได้รับดูแลในเรื่องสุขภาพอนามัย โรคภัยไข้เจ็บและเวชกรรมป้องกัน	3	36	122	245	134	540	3.87	0.881
	0.6	6.7	22.6	45.4	24.8			
2.2. ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง	5	43	154	233	105	540	3.72	0.898
	0.9	8.0	28.5	43.1	19.4			
2.3. มีสวัสดิการภายในชุมชน	23	75	177	200	65	540	3.39	1.007
	4.3	13.9	32.8	37.0	12.0			
2.4. มีการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อม ชุมชนที่ดีและสวยงาม	22	70	178	204	66	540	3.41	0.996
	4.1	13.0	33.0	37.8	12.2			
รวม						540	3.59	0.945

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. ระบบป้องกันในชุมชน								
3.1 มีการจัดระบบเฝ้าระวังในชุมชน เวิร์ยาม	4	46	122	218	150	540	3.86	0.945
อาสาสมัครตำรวจบ้าน	0.7	8.5	22.6	40.4	27.8			
3.2 มีการยอมรับต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับใน	6	40	142	254	98	540	3.74	0.879
ชุมชน	1.1	7.4	26.3	47.0	18.1			
3.3 มีระบบการแจ้งเตือนภัย/สัญญาณเตือน	49	83	178	166	64	540	3.21	1.121
ภัย	9.1	15.4	33.0	30.7	11.9			
3.4 มีการให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่	14	58	155	236	77	540	3.56	0.950
ชุมชน	2.6	10.7	28.7	43.7	14.3			
รวม						540	3.59	0.974
4. การมีความสุขในชุมชน								
4.1 มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แน่น	2	16	102	255	165	540	4.05	0.803
แฟ้นและอบอุ่น	0.4	3.0	18.9	47.2	30.6			
4.2 มีรายได้และมีอาชีพที่มั่นคง	15	48	228	179	70	540	3.45	0.923
	2.8	8.9	42.2	33.1	13.0			
4.3 มีความสมานฉันท์รักสามัคคีในชุมชน	6	41	146	255	92	540	3.71	0.874
	1.1	7.6	27.0	47.2	17.0			
4.4 อาศัยอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข	7	30	122	248	133	540	3.87	0.892
	1.3	5.6	22.6	45.9	24.6			
รวม						540	3.77	0.873
รวมทั้งหมด						540	3.45	1.048

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) โดยพบว่าในเรื่องการมีความสุขในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมา คือ การมีระบบป้องกันในชุมชน การ

พัฒนาคุณภาพชีวิต และ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 3.59, 3.59, 2.86$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในด้านความปลอดภัยและสันติภาพ มีความต้องการเรื่องความสุขในชุมชนมาก โดยการมีระบบป้องกันชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ระดับรองลงมา ในขณะที่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอยู่น้อย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ในเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุในชุมชนน้อยนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุด โดยมีปัญหา ยาเสพติด การเกิดอาชญากรรม รองลงมา ในขณะที่ ไม่มีการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ที่ไม่เป็นธรรมอยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงว่า อุบัติเหตุในชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าปัญหา ยาเสพติด อาชญากรรม ในชุมชน และการมีอิทธิพลในพื้นที่

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า การได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัย โรคภัยไข้เจ็บและเวชกรรมป้องกัน มากที่สุด โดยมีการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง การพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชนที่ดีและสวยงาม รองลงมา ในขณะที่มีการมีสวัสดิการในชุมชน น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อ สุขภาพอนามัย โรคภัย และเวชกรรมป้องกัน ซึ่งถือเป็นภัยของการพัฒนาคุณภาพชีวิต มากกว่า การได้รับการศึกษา การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชน โดยรวมถึงการมีสวัสดิการในชุมชน เป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพในเรื่องการมีระบบป้องกันในชุมชน พบว่า การจัดระบบเฝ้าระวังในชุมชน เเวรยาม อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน มีความสำคัญมากที่สุด โดยมี การยอมรับในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในชุมชน การให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ชุมชน รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ ระบบการแจ้งเตือน/สัญญาณภัย มีความสำคัญน้อย แสดงว่า ชุมชนชายแดน มีการใช้อาสาสมัคร ตำรวจบ้าน ในการเฝ้าระวัง จัดเวรยาม ในชุมชน มากกว่า การยอมรับในกฎ ระเบียบ ของชุมชน การได้รับความรู้ด้านความปลอดภัย แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อการมีระบบการแจ้งเตือนภัยน้อย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพในเรื่องการมีความสุขในชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แน่นแฟ้นและอบอุ่น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีอาศัยอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข มีความสมานฉันท์ รู้รักสามัคคีในชุมชน รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ มีการคำนึงรายได้และอาชีพที่มั่นคง น้อยกว่า แสดงว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในชุมชนมากกว่า การอาศัยอยู่ในชุมชน การสร้างความสมานฉันท์ รู้รักสามัคคี และ การมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง เป็นลำดับรองลงมา

ตารางที่ 4-5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนากลุ่มประกอบ
ของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง จำแนกตามรายมิติและรายข้อ
คำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. การมีวิสัยทัศน์								
1.1 มีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน	8	36	135	247	114	540	3.78	0.903
	1.5	6.7	25	45.7	21.1			
1.2 มีความสามารถในการมองเห็นปัญหา	9	46	184	241	60	540	3.55	0.861
	1.7	8.5	34.1	44.6	11.1			
1.3 มีความสามารถในการคาดการณ์ในอนาคต	13	69	220	201	37	540	3.33	0.872
	2.4	12.8	40.7	37.2	6.9			
1.4 มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการพัฒนาชุมชน	13	66	193	211	57	540	3.43	0.920
	2.4	12.2	35.7	39.1	10.6			
รวม						540	3.52	0.889
2. การสร้างแรงจูงใจ								
2.1 มีการกระตุ้นให้ทำงานด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ	10	47	162	209	112	540	3.68	0.959
	1.9	8.7	30.0	38.7	20.7			
2.2 มีความสามารถในการพูดโน้มน้าวใจ	8	68	209	196	59	540	3.43	0.897
	1.5	12.6	38.7	36.3	10.9			
2.3 มีการใช้ศิลปะในแนะนำการทำงาน	8	81	226	177	48	540	3.33	0.888
	1.5	15.0	41.9	32.8	8.9			
2.4. กระทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	14	40	145	232	109	540	3.71	0.957
	2.6	7.4	26.9	43.0	20.2			
รวม						540	3.54	0.925

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. การมีบาร์มี								
3.1 ได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกชุมชน	8	21	139	269	103	540	3.81	0.838
	1.5	3.9	25.7	49.8	19.1			
3.2 สมาชิกชุมชนให้ความเคารพเชื่อฟัง	4	30	164	267	75	540	3.70	0.802
	0.7	5.6	30.4	49.4	13.9			
3.3 แก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างซื่อตรงและยุติธรรม	6	39	143	257	95	540	3.73	0.872
	1.1	7.2	26.5	47.6	17.6			
3.4 ได้รับความชมเชยจากความสำเร็จของงาน	14	52	158	228	88	540	3.60	0.957
	2.6	9.6	29.3	42.2	16.3			
รวม						540	3.71	0.867
4. ตำนีการเป็นผู้นำ								
4.1 ยอมรับในความสำเร็จและความล้มเหลว	12	37	146	234	110	540	3.74	0.954
	2.2	6.9	27.0	43.3	20.4			
4.2 เปิดโอกาสและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	3	37	126	221	153	540	3.90	0.912
	0.6	6.9	23.3	40.9	28.3			
4.3 มีความมุ่งมั่นและเสียสละ	3	42	120	211	164	540	3.91	0.938
	0.6	7.8	22.2	39.1	30.4			
4.4 มีคุณธรรมและจริยธรรม	7	33	103	223	174	540	3.97	0.935
	1.3	6.1	19.1	41.3	32.2			
รวม						540	3.88	0.935
รวมทั้งหมด						540	3.66	0.904

จากตารางที่ 4-5 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) โดยพบว่าในเรื่องการมีความสำคัญต่อการเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.88$) รองลงมา คือ การมีบาร์มี การสร้างแรงคลใจ และการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 3.71, 3.54, 3.52$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้

ว่า พลังในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในด้านการมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ให้ความสำคัญต่อตัวผู้นำชุมชนในเรื่องการมีจิตสำนึกต่อการเป็นผู้นำมากกว่าการมีบารมี การสร้างแรงคล้อยและการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งในเรื่องการมีวิสัยทัศน์ พบว่า การมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน มีอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความสามารถในการมองเห็นปัญหา การเปลี่ยนแปลงสภาพการพัฒนาชุมชน รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ มีความสามารถในการคาดการณ์ในอนาคต อยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงว่า ผู้ชุมชนได้พัฒนาชุมชน ไปตามเป้าหมายมากกว่าสามารถมองเห็นปัญหาของชุมชน คาดการณ์ในอนาคตได้ และ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งในเรื่องการสร้างแรงคล้อย พบว่า การกระทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความสำคัญมากที่สุด โดยมีการกระตุ้นให้ทำงานด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ การมีความสามารถในการพูดโน้มน้าวจิตใจ เป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่ มีการใช้ศิลปะแนะนำการทำงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงว่า ผู้นำชุมชน จะต้องกระตุ้นให้ เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถกระตุ้นให้เกิดการทำงานด้วยความเต็มใจ โดยการพูดโน้มน้าวจิตใจและ ใช้ศิลปะในการแนะนำการทำงาน ให้กับสมาชิกชุมชน

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ในเรื่องการมีบารมี พบว่า การได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกชุมชน เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่สุด โดยมีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างซื่อตรงและยุติธรรม สมาชิกในชุมชนให้ความเคารพเชื่อฟัง เป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่ การได้รับความชมเชยจากความสำเร็จของงาน มีอยู่น้อย แสดงว่า ผู้นำชุมชนที่มีบารมี จะต้องได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกในชุมชน โดยสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างซื่อตรงและยุติธรรมได้ ทำให้สมาชิกในชุมชนเคารพและเชื่อฟัง และคำนึงถึงผลสำเร็จของงานอีกด้วย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ในเรื่องสำนึกต่อการเป็นผู้นำ พบว่า การมีคุณธรรมและจริยธรรม มากที่สุด โดยมีความมุ่งมั่นและเสียสละ การเปิดโอกาสและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่มีการยอมรับในความสำเร็จและล้มเหลวของงาน อยู่ในระดับน้อยกว่า แสดงว่า ผู้นำชุมชน เป็นคนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มากกว่า เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นเสียสละ ฟังความคิดเห็นของคนอื่น และต้องยอมรับในความสำเร็จและความล้มเหลวของงานอีกด้วย

ตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนางองค์ประกอบ
ของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีเครือข่าย จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. ความร่วมมือ								
1.1 มีความหลากหลายทั้งกิจกรรม/องค์กร	6	39	153	253	80	540	3.70	0.866
	1.1	7.2	28.3	46.9	16.5			
1.2 ใช้ความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะ	8	42	198	236	56	540	3.54	0.838
และการเจรจาต่อรอง	1.5	7.8	36.7	43.7	10.4			
1.3 มีการติดต่อสื่อสารแนวราบ (เป็น	10	51	173	249	57	540	3.54	0.872
สาธารณะ)ในลักษณะความสัมพันธ์ที่ดี	1.9	9.4	32.0	46.1	10.6			
1.4 การประสานงานที่เกินความสามารถของ	11	54	181	231	63	540	3.52	0.898
ชุมชน	2.0	10.0	33.5	42.8	11.7			
รวม						540	3.57	0.868
2. การสนับสนุนจากภายนอก								
2.1. อบต.ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการ	12	45	143	225	115	540	3.71	0.965
พัฒนา	2.2	8.3	26.5	41.7	21.3			
2.2. ได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก	8	53	168	244	67	540	3.57	0.883
	1.5	9.8	31.1	45.2	12.4			
2.3. มีการติดต่อแลกเปลี่ยนทางการค้า	27	99	193	186	35	540	3.19	0.976
	5.0	18.3	35.7	34.4	6.5			
2.4. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและ	14	70	187	215	54	540	3.42	0.927
กัน	2.6	13.0	34.6	39.8	10.0			
รวม						540	3.47	0.938

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. การสร้างเครือข่าย								
3.1 มีเพื่อน และพวกพ้องในการทำงาน	7	36	123	245	129	540	3.84	0.909
	1.3	6.7	22.8	45.4	23.9			
3.2 มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแก่กัน	17	77	198	196	52	540	3.35	0.946
	3.1	14.3	36.7	36.3	9.6			
3.3 มีการเรียนรู้ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน	8	59	173	225	75	540	3.56	0.913
	1.5	10.9	32.0	41.7	13.9			
3.4 สามารถประหยัดงบประมาณ เวลาได้	14	62	203	200	61	540	3.43	0.926
	2.6	11.5	37.6	37.0	11.3			
รวม						540	3.54	0.923
รวมทั้งหมด						540	3.53	0.910

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชนที่มีเครือข่าย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.53$) โดยพบว่าในเรื่อง ความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.57$) รองลงมา คือ การสร้างเครือข่าย และการสนับสนุนจากภายนอก ($\bar{x} = 3.54, 3.47$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในด้านการมีเครือข่าย ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือมากกว่าการสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนจากภายนอก เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีเครือข่าย ในเรื่องความร่วมมือ พบว่า มีความหลากหลายในกิจกรรมและองค์กร มากที่สุด โดยมีการใช้ความร่วมมือเพื่อกิจกรรมสาธารณะและการเจรจาต่อรอง เท่ากับการติดต่อสื่อสารในแนวราบ (เป็นสาธารณะ) ในลักษณะความสัมพันธ์ที่ดี รองลงมา ในขณะที่มีการประสานงานที่เกิดความสามารถของชุมชน อยู่ในระดับน้อย แสดงว่า ชุมชนมีการร่วมมือในกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มากกว่า การเจรจาต่อรอง และการติดต่อสื่อสารแนวราบ ซึ่งถือเป็นระดับความสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดี โดยที่มีการประสานงานที่เกินความสามารถของชุมชนที่น้อยกว่า

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีเครือข่าย ในเรื่องการสนับสนุนจากภายนอก พบว่า อปท.ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการพัฒนา ในระดับมากที่สุด โดยมีการยอมรับจากสังคมภายนอก และ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีการติดต่อแลกเปลี่ยน

ทางการค้าน้อยที่สุด แสดงว่าชุมชนได้รับสนับสนุนด้านการพัฒนาชุมชนจาก อปท. ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ มากกว่า เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน โดยมีการติดต่อแลกเปลี่ยนทางการค้า ที่น้อยกว่า

เพื่อพิจารณาชุมชนที่มีเครือข่าย ในเรื่องการสร้างเครือข่าย พบว่า การมีเพื่อนพ้องในการทำงาน มีความสำคัญมากที่สุด โดยมีการเรียนรู้ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดการประหยัดงบประมาณและเวลาลงได้ รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแก่กันอย่าในระดับน้อย แสดงว่าชุมชน มีความต้องการเพื่อนพ้องเพื่อทำงานร่วมกันมากกว่า การเรียนรู้ประสบการณ์ทำงานร่วมกัน สามารถประหยัดทั้งงบประมาณและเวลา แต่มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรแก่กัน ที่น้อยกว่า

ตารางที่ 4-7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนากลุ่มประกอบ
ของชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีจิตวิญญาณ จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. การดำเนินกิจกรรมเป็นชุมชน								
1.1 มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน	7	21	133	246	133	540	3.88	0.868
	1.3	3.9	24.6	45.6	24.6			
1.2 มีความรู้สึกมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจ	2	26	145	267	100	540	3.81	0.803
	0.4	4.8	26.9	49.4	18.5			
1.3 มีความรู้สึกสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม	5	23	159	245	108	540	3.79	0.840
	0.9	4.3	29.4	45.4	20.0			
1.4 แสดงความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน	4	30	129	254	123	540	3.86	0.858
	0.7	5.6	23.9	47.0	22.8			
รวม						540	3.83	0.842
2. ชุมชนที่มีน้ำใจ								
2.1 ไม่เบียดเบียนเอาเปรียบต่อส่วนรวม	9	26	116	234	155	540	3.93	0.917
	1.7	4.8	21.5	43.3	28.7			
2.2 เสียสละเพื่อส่วนรวม	8	33	129	218	152	540	3.88	0.940
	1.5	6.1	23.9	40.4	28.1			
2.3 มีการแบ่งปันต่อกัน	7	28	159	226	120	540	3.79	0.892
	1.3	5.2	29.4	41.9	22.2			
2.4 มีการช่วยเหลือระหว่างกัน	5	31	133	247	124	540	3.84	0.875
	0.9	5.7	24.6	45.7	23.0			
รวม						540	3.86	0.906

ตารางที่ 4-7 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. ชุมชนที่มีคุณธรรม								
3.1 มีการเคารพในระบอบอาวุโสในชุมชน	3	10	101	212	214	540	4.16	0.827
	0.6	1.9	18.7	39.3	39.6			
3.2 มีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	4	19	135	264	118	540	3.88	0.813
	0.7	3.5	25.0	48.9	21.9			
3.3 มีความเมตตากรุณาต่อกันในฐานะเพื่อนมนุษย์	4	18	133	245	140	540	3.92	0.837
	0.7	3.3	24.6	45.4	25.9			
3.4 มีการพึ่งพาอาศัยกัน	6	21	121	254	138	540	3.92	0.855
	1.1	3.9	22.4	47.0	25.6			
รวม						540	3.97	0.833
4. ชุมชนที่มีชีวิต								
4.1 มีค่านิยมต่อความเชื่อสูงสุดร่วมกัน	5	37	157	250	91	540	3.71	0.858
	0.9	6.9	29.1	46.3	16.0			
4.2 มีวิวัฒนาการด้วยตัวของชุมชน	4	47	213	210	66	540	3.53	0.843
	0.7	8.7	39.4	38.9	12.2			
4.3 มีวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชุมชน	6	52	193	218	71	540	3.55	0.878
	1.1	9.5	35.7	40.4	13.1			
4.4 มีความสัมพันธ์ในแนวราบ	11	51	221	197	60	540	3.45	0.885
	2.0	9.4	40.9	36.5	11.1			
รวม						540	3.56	0.866
รวมทั้งหมด						540	3.80	0.862

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งในด้านชุมชนที่มีจิตวิญญาณโดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.80$) โดยพบว่าในเรื่อง ชุมชนที่มีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมา คือ ชุมชนที่มีน้ำใจ การสำนึกความเป็นชุมชน และชุมชนที่มีชีวิต ($\bar{x} = 3.86, 3.83, 3.56$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความเข้มแข็งของ

ชุมชนในด้านการมีจิตวิญญาณ นั้น ชุมชนมีความเป็นคุณธรรมมากกว่าการเป็นชุมชนที่มีน้ำใจ
ถ้านึกต่อความเป็นชุมชน ในขณะที่ชุมชนมีความเป็นชุมชนที่มีชีวิตอยู่ในระดับน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ในเรื่องการสำนึกในความเป็นชุมชน พบว่ามีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มากที่สุด โดยมีความมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจ และ มีการแสดงความ
รับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีความรู้สึกสัมพันธ์กันในกลุ่มน้อย
แสดงว่า พลังของชุมชนอยู่การสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน สร้างความมั่นคงอบอุ่นทางจิตใจ มี
ความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน แต่ยังคงมีความสัมพันธ์ในกลุ่มที่น้อยกว่า

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ในเรื่องชุมชนที่มีน้ำใจ พบว่าการไม่เบียดเบียนเอา
เปรียบต่อส่วนรวม มีระดับมากที่สุด โดยมีการเสียสละเพื่อส่วนรวม และมีการช่วยเหลือระหว่างกัน
รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีการแบ่งปันต่อกันในระดับน้อยที่สุด แสดงว่า การไม่เอาเปรียบต่อ
ส่วนรวมเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีการช่วยเหลือระหว่างกัน และ
แบ่งปันกัน อีกด้วย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ในเรื่องชุมชนที่มีคุณธรรม พบว่า มีการเคารพใน
ระบบอาวุโสในชุมชน มากที่สุด โดยมีการพึ่งพาอาศัยกันและมีความเมตตากรุณาต่อกันในฐานะ
เพื่อนมนุษย์ รองลงมาเท่ากัน ในขณะที่มีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข น้อยที่สุด
แสดงว่า ชุมชน ให้ความสำคัญกับการเคารพในระบบอาวุโส ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมที่ดีงาม มากกว่า
การพึ่งพาอาศัยกันและเมตตากรุณาต่อกัน และต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขอีกด้วย

เมื่อพิจารณาชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ในเรื่อง ชุมชนที่มีชีวิต พบว่า ชุมชนมีค่านิยมต่อ
ความเชื่อสูงสุดร่วมกัน มากที่สุด โดย มีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนและมีวิวัฒนาการด้วยตัว
ของชุมชน รองลงมาตามลำดับในขณะที่มีความสัมพันธ์ในแนวราบ น้อยที่สุด แสดงว่า พลังของ
ความเชื่อมีความสำคัญต่อชุมชน มากกว่า การมีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิวัฒนาการของชุมชนเอง
แต่ยังคงต้องสร้างความสัมพันธ์ในแนวราบให้มากขึ้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลการตอบแบบสอบถามต่อระดับการพัฒนางค์ประกอบของชุมชน ยั่งยืน

การศึกษครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย ได้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 540 คน ซึ่งได้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามในการแสดงความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางค์ประกอบของชุมชนยั่งยืน จำแนกตามตัวแปรตาม ประกอบด้วย ชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ ชุมชนเพื่อพัฒนาสีเขียว ชุมชนเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อพัฒนาสังคม ดังแสดงในตารางที่ 22 – 25

ตารางที่ 4-8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนางค์ประกอบของชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. พฤติกรรม								
1.1 มีความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์	5	13	103	244	175	540	4.06	0.832
	0.9	2.4	19.1	45.2	32.4			
1.2 มีความเสมอภาคทางโอกาส	6	29	146	248	111	540	3.79	0.866
	1.1	5.4	27.0	45.9	20.6			
1.3 มีการจัดความยากจน	16	56	192	217	59	540	3.46	0.924
	3.0	10.4	35.6	40.2	10.9			
1.4 มีการรักษาศิลปวัฒนธรรม	2	38	145	211	144	540	3.85	0.910
	0.4	7.0	26.9	39.1	26.7			
รวม						540	3.79	0.883

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
2. วิถีชีวิต								
2.1. สร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิต	8	32	148	253	99	540	3.75	0.875
	1.5	5.9	27.4	46.9	18.3			
2.2. ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยมั่นคง	4	27	143	274	92	540	3.78	0.810
	0.7	5.0	26.5	50.7	17.0			
2.3. มีการเรียนรู้ตลอดเวลาทั้งชีวิต	12	42	175	212	99	540	3.64	0.943
	2.2	7.8	32.4	39.3	18.3			
2.4. มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกคน	5	38	170	238	89	540	3.68	0.863
	0.9	7.0	31.5	44.1	16.5			
รวม						540	3.71	0.873
3. การพัฒนาจิตใจ								
3.1. แบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม	7	33	150	239	111	540	3.77	0.890
	1.3	6.1	27.8	44.3	20.6			
3.2. ภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2	34	158	243	103	540	3.76	0.844
	0.4	6.3	29.3	45.0	19.1			
3.3. ร่วมกันดูแลและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ	3	26	167	241	103	540	3.77	0.831
	0.6	4.8	30.9	44.6	19.1			
3.4. สร้างเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและเลิกความคิดที่เห็นแก่ตัว	14	45	169	215	97	540	3.62	0.958
	2.6	8.3	31.3	39.8	18.0			
รวม						540	3.73	0.881

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. การพัฒนาคุณภาพ								
4.1 มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์	2	15	122	260	141	540	3.97	0.795
	0.4	2.8	22.6	48.1	26.1			
4.2 มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย	2	45	161	241	91	540	3.69	0.860
	0.4	8.3	29.8	44.6	16.9			
4.3 มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง	13	48	226	197	56	540	3.44	0.881
	2.4	8.9	41.9	36.5	10.4			
4.4 มีการพัฒนาแบบองค์รวมให้เกิดความสมดุล	7	57	228	201	47	540	3.41	0.841
	1.3	10.6	42.2	37.2	8.7			
รวม						540	3.63	0.844
รวมทั้งหมด						540	3.71	0.871

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนยั่งยืนในด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ โดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.71$) โดยพบว่าในเรื่อง พฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.79$) รองลงมา คือ การพัฒนาจิตใจ วิถีชีวิต และการพัฒนาคุณภาพ ($\bar{x} = 3.73, 3.71, 3.63$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์นั้น ในเรื่อง พฤติกรรม มีมากกว่า การพัฒนาจิตใจ วิถีชีวิต และ การพัฒนาคุณภาพ ซึ่งเป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ในเรื่องพฤติกรรม พบว่า มีความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ มากที่สุด โดยมีการรักษาศิลปวัฒนธรรม และมีความเสมอภาคทางโอกาส รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีการขจัดความยากจน น้อยที่สุด แสดงว่าพลังในการสร้างชุมชนให้ยั่งยืนในเรื่องพฤติกรรมนั้น ต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ รักษา ศิลปวัฒนธรรม มีความเสมอภาคทางโอกาส และต้องขจัดความยากจนให้ออกไปจากตนเองและชุมชน

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ ในเรื่องวิถีชีวิต พบว่า มีการดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมั่นคง มากที่สุด โดยมีการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิต

และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคน เป็นลำดับรองลงมา ในขณะที่ ยังให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตน้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนที่ยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย มากกว่าการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตน้อยกว่า

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ในเรื่องการพัฒนาจิตใจ พบว่า มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม เท่ากับ การร่วมกันดูแล เอื้ออาทรต่อเพื่อมนุษย์และธรรมชาติ มากที่สุด โดยมีความภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ในขณะที่ มีการสร้างเจตคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมและเลิกความผิดที่เห็นแก่ตัว น้อยที่สุด แสดงว่า พลังในการสร้างชุมชนให้ยั่งยืน ต้องมีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมและการร่วมกันดูแล เอื้ออาทรต่อกัน มากกว่า ความภาคภูมิใจต่อชุมชนที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงมีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมและ มีความเห็นแก่ตัวอยู่บ้าง

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพ พบว่า มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ อยู่มากที่สุด โดย มีความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย และมีรายได้และอาชีพที่มั่นคง รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ มีการพัฒนาแบบองค์รวมที่เกิดความสมดุลน้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชน ให้ความสำคัญต่อสุขภาพพลานามัยของตนเองมากกว่า ความสนใจในการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง แต่มีความสนใจที่จะพัฒนาแบบองค์รวมในระดับน้อย

ตารางที่ 4-9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนางองค์ประกอบ
ของชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1.ประชากร								
1.1 มีการสร้างพลังการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	6	48	166	256	64	540	3.60	0.850
	1.1	8.9	30.7	47.4	11.9			
1.2 มีการกำหนดกฎ ระเบียบ นโยบายการจัดการทรัพยากร	3	66	182	237	52	540	3.50	0.850
	0.6	12.2	33.7	43.9	9.6			
1.3 มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน	8	49	166	235	82	540	3.62	0.901
	1.5	9.1	30.7	43.5	15.2			
1.4 ลงมือแก้ไขสิ่งแวดล้อมที่เสียไปและป้องกันไม่ให้เกิดใหม่	10	68	184	208	70	540	3.48	0.935
	1.9	12.6	34.1	38.5	13.0			
รวม						540	3.55	0.884
2.มลภาวะ								
2.1. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร	22	63	208	180	67	540	3.38	0.982
	4.1	11.7	38.5	33.3	12.4			
2.2. มีระบบการกำจัดขยะที่เป็นรูปธรรม	37	91	212	162	38	540	3.14	1.004
	6.9	16.9	39.3	30.0	7.0			
2.3. การมีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี	13	55	192	219	61	540	3.48	0.908
	2.4	10.2	35.6	40.6	11.3			
2.4. ไม่ก่อมลพิษทางน้ำและทางอากาศ	21	61	171	204	83	540	3.49	1.009
	3.9	11.3	31.7	37.8	15.4			
รวม						540	3.37	0.976

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\overline{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. ทรัพยากร								
3.1 มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10	56	190	217	67	540	3.51	0.904
	1.9	10.4	35.2	40.2	12.4			
3.2 มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์	7	61	177	215	80	540	3.56	0.921
	1.3	11.3	32.8	39.8	14.8			
3.3 มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชนศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว	10	62	184	198	86	540	3.53	0.954
	1.9	11.5	34.1	36.7	15.9			
3.4 มีการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	15	64	207	201	53	540	3.39	0.917
	2.8	11.9	38.3	37.2	9.8			
รวม						540	3.50	0.924
รวมทั้งหมด						540	3.47	0.928

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนยั่งยืนในด้านชุมชน เพื่อการพัฒนาสีเขียว โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) โดยพบว่าในเรื่อง ประชากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.55$) รองลงมา คือ ทรัพยากรและมลภาวะ ($\bar{x} = 3.50, 3.37$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว นั้น เรื่องตัวของประชากรมีความสำคัญมากกว่า มลภาวะ และทรัพยากร ซึ่งเป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียวในเรื่องประชากร พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนมากที่สุด โดยมี เรื่องการสร้างพลังการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และการกำหนดกฎ ระเบียบ นโยบายการจัดการทรัพยากร รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ให้ความสำคัญต่อการลงมือแก้ไขสิ่งแวดล้อมที่เสียไปและป้องกันไม่ให้เกิดใหม่ น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยพลังของการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีกฎ ระเบียบ และนโยบายในการจัดการ ในขณะที่ยังคงให้ความสำคัญในเรื่องการลงมือแก้ไขสิ่งแวดล้อม และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นมาใหม่น้อย

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียวในเรื่อง มลภาวะ พบว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อการไม่ก่อมลพิษทางน้ำและทางอากาศมากที่สุด โดยมีความต้องการในสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดีและ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ ต้องการระบบการกำจัดขยะที่เป็นรูปธรรมน้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนคำนึงถึงมลพิษต่างๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อชุมชน มากกว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมี รองลงมา และยังให้ความสำคัญต่อการมีระบบกำจัดขยะน้อย

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ในเรื่อง ทรัพยากร พบว่า ชุมชนมีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ มากที่สุด โดยมีความต้องการในประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ฟื้นฟู และรักษาสภาพแวดล้อมชุมชนศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ตามลำดับ ในขณะที่ มีการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการฟื้นฟูธรรมชาติ ให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งที่เป็นแหล่ง ศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังคงมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากอยู่และคำนึงถึงเรื่อง การลดการใช้ทรัพยากรน้อย

ตารางที่ 4-10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนางานประกอบ
ของชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างรค์ จำแนกตามรายมิติและรายข้อ
คำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. วิทยาศาสตร์								
1.1 มีการนำเอาความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต	10	30	178	242	80	540	3.65	0.864
1.2 มีการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทน	26	96	232	143	43	540	3.15	0.966
1.3 มีการให้การศึกษาอย่างทั่วถึง	10	70	196	193	71	540	3.45	0.940
1.4 การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรให้ไว้ใช้จนถึงลูกหลาน	9	64	175	193	99	540	3.57	0.975
รวม						540	3.45	0.936
2. เทคโนโลยี								
2.1 ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	11	68	204	203	54	540	3.41	0.904
2.2 มีขอบเขตในการใช้เพื่อความสะดวกของระบบ	15	74	236	175	40	540	3.28	0.890
2.3 ใช้กระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด	22	89	217	169	43	540	3.23	0.954
2.4 มีการลดปริมาณของเสียไม่ทำลายสภาพแวดล้อม	20	84	183	189	64	540	3.36	1.001
รวม						540	3.32	0.937

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
3. พฤติกรรมทางเศรษฐกิจ								
1.1 มีการลดการใช้หรือบริโภคสิ่งที่สิ้นเปลือง	12	57	210	193	68	540	3.46	0.920
	2.2	10.6	38.9	35.7	12.6			
1.2 มีการนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่	50	101	192	155	42	540	3.07	1.074
	9.3	18.7	35.6	28.7	7.8			
1.3 มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์แล้วนำกลับมาใช้ใหม่	52	138	178	143	29	540	2.92	1.057
	9.6	25.6	33.0	26.5	5.4			
1.4 มีการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต	14	56	173	191	106	540	3.59	1.000
	2.6	10.4	32.0	35.4	19.6			
รวม							3.26	1.013
รวมทั้งหมด						540	3.34	0.962

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนยั่งยืนในด้านชุมชน เพื่อการพัฒนาโครงสร้าง โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.34$) โดยพบว่าในเรื่อง วิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.45$) รองลงมา คือ เทคโนโลยีและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.32, 3.261$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง นั้น เรื่องตัวของวิทยาศาสตร์มีความสำคัญมากกว่า เทคโนโลยีและพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง ในเรื่องวิทยาศาสตร์ พบว่า ชุมชนมีการนำเอาความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต โดยมีการคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรไว้ใช้จนถึงลูกหลาน และมีการให้การศึกษาอย่างทั่วถึงรองลงมาตามลำดับในขณะที่ มีการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานทดแทนน้อยที่สุด แสดงว่าชุมชนให้ความสำคัญกับการนำเอาความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งยังอนุรักษ์และรักษาไว้ใช้จนถึงลูกหลาน และมีการให้การศึกษาอย่างทั่วถึง โดยที่ยังคงมีการอนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานทดแทนน้อยอยู่

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง ในเรื่องเทคโนโลยี พบว่า ชุมชนใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มากที่สุด โดยมีการลดประมาณของเสีย ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและ มีขอบเขตในการใช้เพื่อความสมดุลของระบบ รองลงมาตามลำดับ

ในขณะที่มีการใช้กระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสะอาดน้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชน มีความใส่ใจในเรื่องการใช้เทคโนโลยี ที่จะต้องไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างความสมดุลของระบบ แต่ยังคงใช้กระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสะอาดน้อย ทั้งนี้อาจจะไม่เข้าใจในกระบวนการและต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบ

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ ในเรื่องพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ พบว่าชุมชนมีการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยมีการลดการใช้หรือบริโภคสิ่งที่สิ้นเปลือง และการนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์แล้วนำกลับมาใช้ใหม่น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งมั่นใจได้ว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ทั้งยังพยายามนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดการใช้หรือการบริโภคที่สิ้นเปลือง

ตารางที่ 4-11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒน่องค์ประกอบ
ของชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม จำแนกตามรายมิติและรายข้อคำถาม

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					n	$\bar{X}$	SD
	1	2	3	4	5			
1. การเสริมความพร้อมของชุมชน								
1.1 มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนให้สามารถรองรับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์	6	77	192	198	67	540	3.45	0.921
1.2 มีการพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมที่เอื้อต่อประโยชน์อย่างยุติธรรมทุกชนชั้น	8	60	194	218	60	540	3.49	0.886
1.3 มีการสร้างพลังการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการกำหนดความชัดเจนของนโยบาย	12	72	177	219	60	540	3.45	0.933
1.4 มีการใช้ทุนทางสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืน	14	63	167	226	70	540	3.51	0.949
รวม						540	3.47	0.922
2. การสร้างความสมดุลของระบบ								
2.1 ใช้การแก้ปัญหาอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	11	52	164	230	83	540	3.60	0.930
2.2 หาทางลดทำลายค่านิยมและพฤติกรรมไม่เหมาะสม	14	50	192	217	67	540	3.51	0.917
2.3 เชื่อมโยงการพัฒนาทุกมิติในการดำรงชีวิตการมองแบบองค์รวม	12	67	200	198	63	540	3.43	0.928
2.4 มุ่งถึงวัตถุประสงค์หลักคือวิถีชีวิตที่ยั่งยืนของคนไทย	13	48	148	224	107	540	3.67	0.970
รวม							3.55	0.936
รวมทั้งหมด						540	3.51	0.929

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ค่าเฉลี่ย องค์ประกอบในการพัฒนาชุมชนยั่งยืนในด้านชุมชน เพื่อการพัฒนาสังคม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.51$) โดยพบว่าในเรื่อง การสร้างความสมดุลของระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.55$) รองลงมา คือ การเสริมสร้างความพร้อมของชุมชน ($\bar{x} = 3.47$) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า พลังในการสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคมนั้น เรื่องของการสร้างความสมดุลของระบบมีความสำคัญมากกว่า การเสริมสร้างความพร้อมของชุมชน ซึ่งเป็นลำดับรองลงมา

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ในเรื่องการเสริมความพร้อมของชุมชน พบว่า ชุมชนมีการใช้ทุนทางสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืน โดยมี การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมที่เอื้อต่อประโยชน์อย่างยุติธรรมทุกชนชั้น รองลงมา ในขณะที่มีการใช้ภูมิปัญญาของชุมชนในสามารถรองรับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ และ การสร้างพลังการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการกำหนดความชัดเจนของนโยบาย น้อยเท่ากัน แสดงว่าชุมชนใช้ทุนทางสังคมที่ตนเองมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสร้างระบบการพัฒนาที่ให้ความสำคัญยุติธรรมกับทุกชนชั้น และต้องสร้างพลังการมีส่วนร่วมและ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนให้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาความยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ในเรื่องการสร้างความสมดุลของระบบ พบว่า ชุมชนดำเนินการโดยมุ่งถึงวัตถุประสงค์หลักคือวิถีชีวิตที่ยั่งยืนของคนไทย มากที่สุด โดย ใช้การแก้ปัญหาอย่างบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และหาทางลดทำลายค่านิยมและพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ มีการเชื่อมโยงการพัฒนาทุกมิติในการดำรงชีวิตด้วยการมองแบบองค์รวม น้อยที่สุด แสดงว่า ชุมชนให้ความสำคัญต่อเป้าหมายสูงสุดคือวิถีชีวิตที่มีความยั่งยืน โดยมีการพยายามลดและทำลายค่านิยมที่ไม่ดีงาม ที่ต้องการบูรณาการทุกภาคส่วน มองการพัฒนาแบบองค์รวม ให้มากขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับตัวแปรตามสู่ชุมชนยั่งยืน สามารถแสดงให้เห็นได้ในภาพรวม ตามตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งกับองค์ประกอบของชุมชนยั่งยืน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ลำดับ
ตัวแปรต้น : องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง				
1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้	3.34	0.927	ปานกลาง	6
2. ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	3.56	0.940	ปานกลาง	3
3. ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ	3.45	1.048	ปานกลาง	5
4. ชุมชนที่ภาวะผู้นำเข้มแข็ง	3.66	0.904	ปานกลาง	2
5. ชุมชนที่มีเครือข่าย	3.53	0.910	ปานกลาง	4
6. ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	3.80	0.862	สูง	1
ตัวแปรตาม : องค์ประกอบของชุมชนยั่งยืน				
1. ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์	3.71	0.871	สูง	1
2. ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว	3.47	0.928	ปานกลาง	3
3. ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์	3.34	0.962	ปานกลาง	4
4. ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม	3.51	0.929	ปานกลาง	2

จากตารางที่ 4-12 จากการศึกษาค่าประกอบของการพัฒนาของตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งและตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน พบว่า ตัวแปรที่มีพลังในการสร้างความเข้มแข็งคือ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มากที่สุด โดยมี ชุมชนที่ภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีเครือข่ายและชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด สำหรับพลังของตัวแปรที่มีส่วนสำคัญต่อชุมชนยั่งยืน คือ ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ มากที่สุด โดยมีชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว รองลงมาตามลำดับ ในขณะที่ด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ มีลำดับน้อยที่สุด แสดงว่า การที่ชุมชนมีจิตวิญญาณ เป็นพลังที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ได้มากกว่า ตัวแปรด้านอื่นๆ โดยใช้พลังของภาวะผู้นำ ศักยภาพในการพึ่งตนเอง ช่วยเสริม เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่แนวทางชุมชนยั่งยืน ใช้พลังในชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ เป็นตัวแปรที่มีพลังมากที่สุด เสริมด้วยชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียวและชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์

ตอนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับตัวแปรตาม ชุมชนยั่งยืนโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation)

สมมติฐานที่ 1 ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1}ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2}ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ^{IV3}ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4}ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5}และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6}มีความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อการพัฒนาทุน^{DV1}ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว^{DV2}ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์^{DV3}และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม^{DV4}

เพื่อทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นหรือชุมชนเข้มแข็ง จำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ กับชุดตัวแปรตาม หรือ ชุมชนยั่งยืน จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ชุมชนเพื่อการพัฒนาทุน ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ก่อนที่จะวิเคราะห์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนั้น ข้อมูลจะถูกตรวจสอบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 การตรวจสอบความแม่นยำในการบันทึกเพิ่มข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยการอ่านทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่ในแต่ละข้อคำถามเพื่อตรวจสอบว่ามีการบันทึกข้อมูลผิดพลาดหรือไม่ และหากพบว่าการบันทึกข้อมูลผิดพลาด ผู้วิจัยจะแก้ไขให้ถูกต้องตรงกับข้อมูลที่ได้มาจริง

1.2 การตรวจสอบจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติ

การศึกษาครั้งนี้ใช้สมมติฐานสหสัมพันธ์คาโนนิกอลในการทดสอบสมมติฐานซึ่งมีเงื่อนไข คือ จะต้องมีย่อยตัวอย่างไม่น้อยกว่า 20 เท่าของตัวแปรอิสระที่ศึกษา (Stevens, 2002) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 540 ตัวอย่าง คิดเป็น 90 เท่าของจำนวนตัวแปรอิสระ จึงเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่ Stevens (2002) ระบุไว้

1.3 การตรวจสอบข้อมูลที่หายไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้หรือไม่ โดยข้อมูลจะหายไปไม่เกินร้อยละ 5 (Tabachnick and Fidell, 2007, p. 63) และผลจากการตรวจสอบปรากฏว่าไม่มีข้อมูลหาย

1.4 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติคานอนิคอลนั้นมีเงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ตัวแปรที่นำวิเคราะห์ร่วมกันจะต้องไม่สัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) ซึ่งจะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ไม่เกิน .50 และการศึกษาปรากฏว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน ประกอบด้วยมิติหรือตัวแปรย่อยจำนวนหลายตัวแปร การพิจารณาสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองจึงต้องใช้วิธีการวิเคราะห์เป็นชุด (Set) ของตัวแปร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์คานอนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ผลที่ได้รับปรากฏในตารางที่ 4-13 – 4-14 ดังนี้

ตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์นัยสำคัญทางสถิติของสหสัมพันธ์คานอนิคอล ระหว่างองค์ประกอบชุมชนเข้มแข็งกับองค์ประกอบชุมชนยั่งยืน

สมการ	ราก	Canonical R	Canonical R ²	Wilk's Lambda	D.F	Sig
1	1-4	.903	.815	.166	24	.000
2	2-4	.279	.078	.897	15	.000
3	3-4	.150	.022	.973	8	.070
4	4-4	.066	.004	.996	3	.502

จากตารางที่ 4-13 ผลจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล ทดสอบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรทั้งสอง เพื่อหาจำนวนสมการหรือคู่ที่มีสหสัมพันธ์คานอนิคอล พบสมการที่หนึ่ง (รากที่ 1-4) และสมการที่สอง (รากที่ 2-4) ที่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ โดยสมการที่หนึ่ง มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน เท่ากับ 0.903 ส่วนสมการที่สองมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน เท่ากับ 0.279 แต่ Cooley and Lohnes (1971) ระบุว่า ขนาดค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลในการศึกษากลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ไม่ควรต่ำกว่า 0.30 ดังนั้น จึงมีสมการที่หนึ่งเพียงสมการที่ปรากฏนัยสำคัญทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงสถิติ สำหรับค่าสหสัมพันธ์คานอนิคอลที่ปรากฏในสมการที่หนึ่งมีขนาดค่าสูงมาก น่าจะเป็นผลมาจากหลักการสำคัญของสถิติคานอนิคอลอยู่ที่ การสร้าง

ฟังก์ชันเชิงเส้นตรง (Linear Function) ของตัวแปรสองชุดตามพื้นฐานการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองชุดมีค่าสูงสุด จึงเป็นผลให้สมการคู่ที่หนึ่ง มีขนาดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิกอลสูงสุดด้วยเสมอ

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของชุดตัวแปร ต้องนำค่าน้ำหนักคาโนนิกอล (Canonical Weight) มาช่วยอธิบายว่า ตัวแปรย่อยใดเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามกับตัวแปรคาโนนิกอล จากการคำนวณค่าน้ำหนักคาโนนิกอลในสมการคู่ที่หนึ่ง ดังปรากฏในตารางที่ 4-14

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คานอนิคอล ระหว่างองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งกับ
องค์ประกอบของชุมชนยั่งยืน

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักคานอนิคอล	ค่าน้ำหนักรวมคานอนิคอล
ชุดตัวแปรต้น		
ชุมชนเข้มแข็ง		
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.097	.770
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.064	.857
ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ	.123	.783
ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.193	.900
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.217	.904
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.429	.942
ค่าส่วนเกินในชุดเดียวกัน		74.3%
ค่าส่วนเกินรวม		61.2%
ชุดตัวแปรตาม		
ชุมชนยั่งยืน		
ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์	.588	.964
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว	.141	.900
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์	.175	.856
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม	.180	.874
ค่าส่วนเกินในชุดเดียวกัน		80.9%
ค่าส่วนเกินรวม		66.8%

จากตารางที่ 4-14 จะเห็นว่า ตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งที่มีคุณลักษณะเด่นหรือมีความสำคัญมากที่สุดคือ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มีค่าน้ำหนักคานอนิคอลเท่ากับ 0.429 รองลงมา คือ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีความปลอดภัยสันติภาพ ชุมชนแห่งการเรียนรู้และชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง มีค่าน้ำหนักคานอนิคอลเท่ากับ .217, .193, .123, .097 และ 0.064 ตามลำดับ หากคิดเป็นอัตราส่วนของค่าน้ำหนักตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ : ชุมชนที่มีเครือข่าย : ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง : ชุมชนที่มีความปลอดภัยสันติภาพ : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ : ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง เท่ากับ 4:2:2:1:1:1 โดยค่าน้ำหนักคานอนิคอลของตัวแปรทุกตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนค่าน้ำหนักคาโนนิคอลของชุดตัวแปรตาม พบว่า กลุ่มตัวแปรชุมชนยั่งยืน ที่มีคุณลักษณะเด่นหรือมีความสำคัญมากที่สุด คือ ชุมชนเพื่อการพัฒนาคน ซึ่งมีส่วนน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ .588 ส่วนตัวแปรอื่นรองลงมา มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือ ตัวแปรชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อพัฒนาสีเขียว มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ .180, .175 และ .141 ตามลำดับ หากคิดเป็นอัตราส่วนของค่าน้ำหนักตัวแปรชุมชนเพื่อการพัฒนาคน : ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม : ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ : ชุมชนเพื่อพัฒนาสีเขียว เท่ากับ 5:2:2:1 โดยค่าน้ำหนักคาโนนิคอลของตัวแปรทุกตัวแปร เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อนึ่ง ค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เป็นผลมาจากสมการเชิงเส้นตรงของชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามที่ถูกควบคุมโดยตัวแปรอื่นในสมการเดียวกัน สหสัมพันธ์คาโนนิคอลที่ถูกสร้างขึ้นจากตัวแปรหนึ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่งด้วย Levine (1997, pp. 18-19) จึงเสนอให้หาค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอล (Canonical Loading) มาใช้อธิบายสหสัมพันธ์ของตัวแปรคาโนนิคอลแต่ละตัวกับชุดตัวแปรเดิมทั้งหมด มิใช่เป็นเพียงเฉพาะบางส่วนของค่าความแปรปรวนที่เหลือหลังจากควบคุมตัวแปรแต่ละตัว ดังวิธีการหาค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เพราะค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลหรือค่าสัมประสิทธิ์คาโนนิคอล เหมาะสมกับการทำนาย (Prediction) ขณะที่ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลมีอำนาจในการอธิบาย (Explain) โครงสร้าง รวมถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างชุดตัวแปรเดิมของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามกับตัวแปรคาโนนิคอล ได้ดีกว่า

ทั้งนี้ผลจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอล พบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลกับค่าน้ำหนักคาโนนิคอลอย่างชัดเจน กล่าวคือ ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลของทุกตัวแปรในชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็ง และชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน มีขนาดค่าสหสัมพันธ์มากกว่าค่าน้ำหนักคาโนนิคอล โดยชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็ง ปรากฏพิสัยค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลระหว่าง .770 - .942 แสดงว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ล้วนมีสหสัมพันธ์กับตัวแปรคาโนนิคอลระดับสูง

ส่วนชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน ปรากฏพิสัยค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลระหว่าง .856 - .964 ซึ่งมีขนาดค่าสูงมาก จึงแปลผลได้ว่า สมการตัวแปรคาโนนิคอลคู่ที่หนึ่ง มีสหสัมพันธ์ระหว่างกันและกันสูงมาก แสดงว่า ชุมชนเข้มแข็งทุกตัวแปรร่วมกันพัฒนาไปสู่ชุมชนเพื่อการพัฒนาคน ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ และชุมชนเพื่อพัฒนาสีเขียว อันเป็นคุณลักษณะของชุมชนยั่งยืนได้ทุกตัวแปร

อย่างไรก็ตาม คำนวณหาค่าโนนิกอลที่มีค่าระดับสูง อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก สหสัมพันธ์ของตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งในชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามที่ถูกอธิบายโดยตัวแปรต้น คาโนนิกอล (Canonical R-Square) แต่ไม่อาจอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรคาโนนิกอลที่เป็น ตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามเดิม ดังนั้นจึงควรนำค่าส่วนเกิน (Redundancy) มาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่อวัดความผันแปรของชุดตัวแปรเดิม ที่ถูกทำนายโดยตัวแปรคาโนนิกอลในชุดตัวแปรเดียวกัน และชุดตัวแปรตรงกันข้าม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำค่า Canonical R-Square มาใช้เปรียบเทียบ ให้เห็นความแตกต่างของค่าความผันแปรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ปรากฏค่าความผันแปรร่วมกัน ระหว่างตัวแปรชุมชนเข้มแข็งกับชุมชนยั่งยืนในตัวแปรคาโนนิกอล เท่ากับร้อยละ 81.5 และเมื่อนำค่าส่วนเกินมาพิจารณาสัดส่วนความผันแปรของตัวแปรภายในชุดเดียวกัน พบว่า ตัวแปรชุมชนเข้มแข็งมีสัดส่วนความผันแปรซึ่งกัน ร้อยละ 74.3 และตัวแปรชุมชนยั่งยืนมีสัดส่วนความผันแปร ซึ่งกัน ร้อยละ 80.9 ขณะที่สัดส่วนความผันแปรของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็ง เพื่อใช้ทำนายชุด ตัวแปรชุมชนยั่งยืน เท่ากับร้อยละ 61.2 ต่างจากสัดส่วนความผันแปรของชุดตัวแปรชุมชนยั่งยืน ที่ สามารถทำนายชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็งได้มากกว่า เท่ากับร้อยละ 66.8

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล สามารถสรุป สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง กับชุมชนยั่งยืน ได้ดังนี้

ชุมชนเข้มแข็งที่ประกอบด้วย ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ชุมชน ที่มีความปลอดภัยสันติภาพ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่มีจิต วิญญาณ มีสหสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรตามหลักเช่นกัน กล่าวคือ ตัวแปรทำนายหรือตัวแปรชุมชน เข้มแข็งด้านชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มีผลกระทบต่อชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ชุมชนเพื่อการพัฒนา สังคม ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์และชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ตามลำดับ รองลงมาคือ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนแห่ง การเรียนรู้ และชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

ตอนที่ 5 การศึกษาอิทธิพลของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืน

สมมติฐานที่ 2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1}ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2}ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ^{IV3}ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4}ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5}และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6}, เป็นปัจจัยสาเหตุหรืออิทธิพลที่สามารถทำนายต่อชุมชนยั่งยืนจำแนกตาม ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์^{DV1}ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว^{DV2}ชุมชนเพื่อการพัฒนาศาสนา^{DV3}และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคมได้

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ค่าโนนิกอล แม้ทำให้ทราบว่า ชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็งมีสหสัมพันธ์ระดับสูงกับชุดตัวแปรชุมชนยั่งยืน แต่ผลที่ได้รับ ไม่สามารถนำไปใช้สร้างสมการเพื่อทำนายหรืออธิบายอิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรของทั้งสองชุดได้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาใช้ทดสอบว่า ตัวแปรแต่ละตัวของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็ง สามารถทำนายตัวแปรชุมชนยั่งยืนโดยรวม และตัวแปรชุมชนยั่งยืนแต่ละด้าน ได้แก่ ชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ชุมชนเพื่อการพัฒนาศาสนา และชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4-15 ตัวแบบสมการถดถอยพหุของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืน
โดยรวม

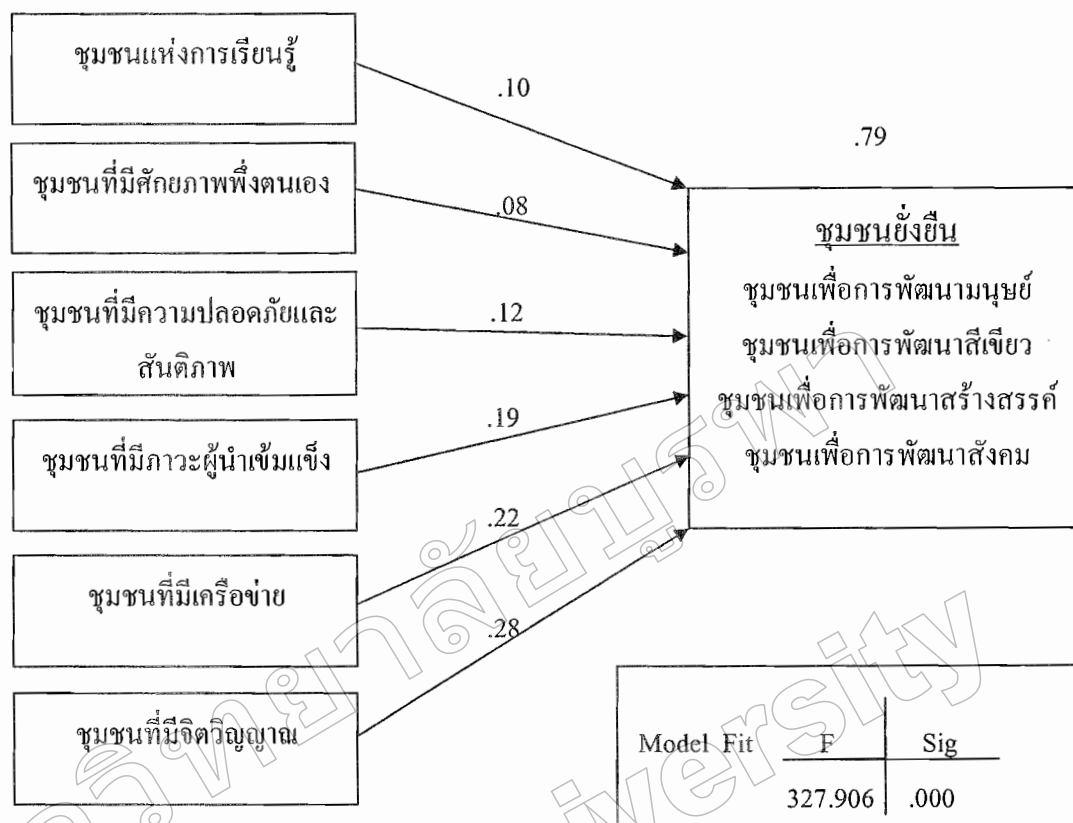
ตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ (B)	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ มาตรฐาน (Beta)	t	Sig t
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.106	.104	3.179	.002
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.082	.083	2.072	.039
ชุมชนที่มีความปลอดภัยและ สันติภาพ	.129	.120	3.940	.000
ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.184	.195	4.952	.000
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.212	.219	5.672	.000
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.277	.284	7.520	.000
Constant	.055		-.655	.000
R = .887 R square = .787 SEE = .30179 F = 327.906 Sig F = .000				

จากตารางที่ 4-15 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient: R) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน จะมีค่าเท่ากับ 0.887 และเมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนของความแปรปรวน (Variance) ที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย (R^2) จะพบว่า มีสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย เท่ากับ 0.787 หมายความว่าร้อยละ 78.7 ของค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือชุมชนยังยืน ถูกทำนายโดยตัวแปรชุมชนเข้มแข็งทั้งหมด ส่วนอีกร้อยละ 30.2 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ

เมื่อพิจารณาค่า F พบว่า มีค่าเท่ากับ 327.906 และค่า Sig. F เท่ากับ 0.000 (Sig. F < 0.05) แสดงว่า ตัวแบบจำลองสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ: B ของตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0) แสดงให้เห็นว่า ชุดตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อไปถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรตามที่ถูกทำนายด้วยตัวแปรต้นทั้งหมดพร้อมกัน จะพบว่า ทุกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายชุมชนยังยืน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากมากไปหาน้อยได้แก่ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง

จากตัวแบบดังกล่าว แสดงเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ชุมชนยังยืน} = & -0.55 \text{ constant} + .104 \text{ ชุมชนแห่งการเรียนรู้} + .083 \text{ ชุมชนที่มีศักยภาพ} \\ & \text{พึ่งตนเอง} + .120 \text{ ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ} + .195 \text{ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง} + .219 \\ & \text{ชุมชนที่มีเครือข่าย} + .284 \text{ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ} \end{aligned}$$

ภาพที่ 4-1 อิทธิพลของชุดตัวแปรทำนายชุมชนเข้มแข็งที่มีต่อชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนโดยรวม

การทดสอบตามสมมุติฐานย่อยที่ 2.1

ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1} ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2} ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ^{IV3} ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4} ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5} และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6}, เป็นปัจจัยสาเหตุหรืออิทธิพลที่สามารถทำนายต่อชุมชนยั่งยืนด้าน ชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์^{DV1} คือ พฤติกรรม^{DV1.1} วิธีใช้ชีวิต^{DV1.2} การพัฒนาจิตใจ^{DV1.3} และการพัฒนาคุณภาพ^{DV1.4} ได้

โดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาใช้ทดสอบว่า ตัวแปรแต่ละตัวของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็ง สามารถทำนายตัวแปรชุมชนยั่งยืนด้าน ชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4-16 ตัวแบบสมการถดถอยพหุของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์

ตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ (B)	สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ มาตรฐาน(Beta)	t	Sig t
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.064	.063	2.023	.044
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.022	.023	.539	.590
ชุมชนที่ความปลอดภัยและ สันติภาพ	.102	.096	3.030	.003
ชุมชนที่ภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.135	.144	3.603	.000
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.150	.156	3.842	.000
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.489	.505	13.023	.000
Constant	.259		2.940	.003
R = .873	R square = .763	SEE = .31626	F = 343.405	Sig F = .00

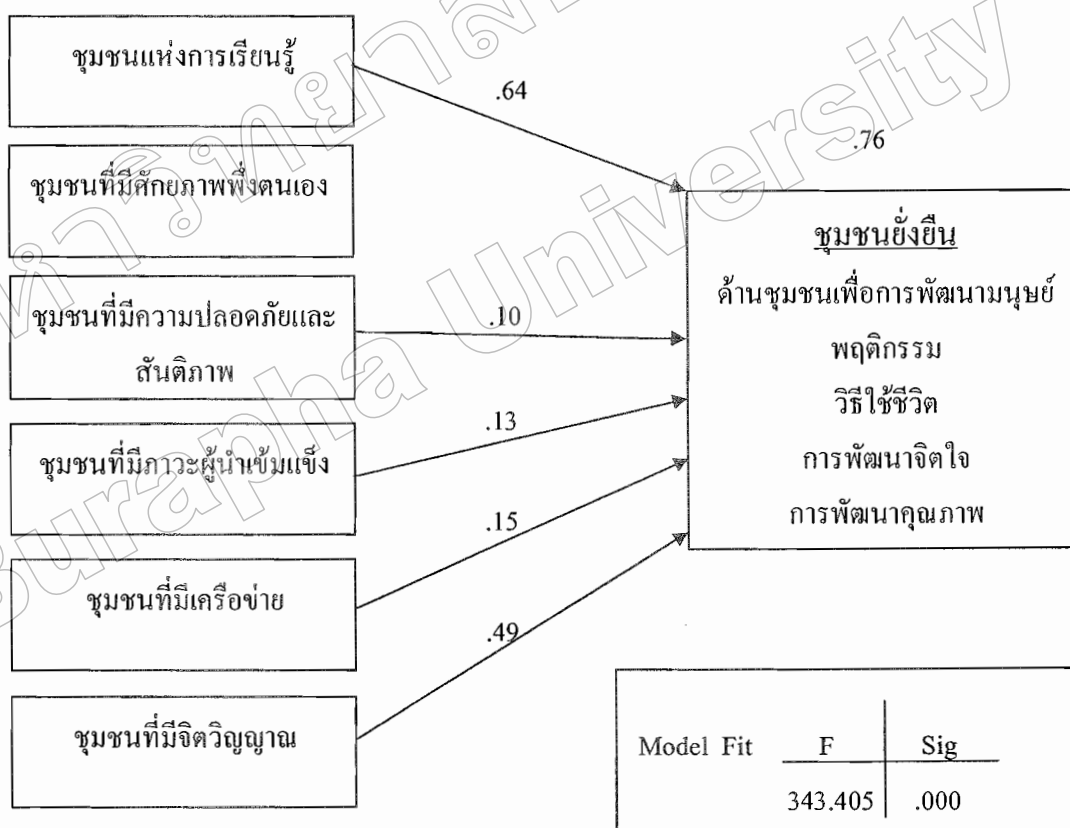
จากตารางที่ 4-16 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient: R) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน จะมีค่าเท่ากับ 0.873 และเมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนของความแปรปรวน (Variance) ที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย (R^2) จะพบว่า มีสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย เท่ากับ 0.763 หมายความว่าร้อยละ 87.3 ของค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือชุมชนยั่งยืน ถูกทำนายโดยตัวแปรชุมชนเข้มแข็งทั้งหมด ยกเว้น ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองที่มีน้ำหนักในการทำนาย ต่อตัวแปรชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ได้น้อย ส่วนอีกร้อยละ 31.6 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ

เมื่อพิจารณาค่า F พบว่า มีค่าเท่ากับ 343.405 และค่า Sig. F เท่ากับ 0.000 (Sig. F < 0.05) แสดงว่า ตัวแบบจำลองสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ: B ของตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0) แสดงให้เห็นว่า ชุดตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึง

ทำการทดสอบต่อไปถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรตามที่ถูกทำนายด้วยตัวแปรต้นทั้งหมดพร้อมกัน จะพบว่า ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากมากไปหาน้อยได้แก่ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ ยกเว้นตัวแปรด้านชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง

จากตัวแบบดังกล่าว แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

ชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์ = $-.259 \text{ Constant} + .064 \text{ ชุมชนแห่งการเรียนรู้} + .102 \text{ ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ} + .135 \text{ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง} + .150 \text{ ชุมชนที่มีเครือข่าย} + .489 \text{ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ}$

ภาพที่ 4-2 อิทธิพลของชุดตัวแปรทำนายชุมชนเข้มแข็งที่มีต่อชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนามนุษย์

ภาคทดสอบตามสมมุติฐานย่อยที่ 2.2

ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1}ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2}ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ^{IV3}ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4}ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5}และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6}, เป็นปัจจัยสาเหตุหรืออิทธิพลที่สามารถทำนายต่อชุมชนยั่งยืนด้าน ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว^{DV2.1} คือ ประชากร^{DV2.1} มลภาวะ^{DV2.2} และทรัพยากร^{DV2.3} ได้

โดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาใช้ทดสอบว่า ตัวแปรแต่ละตัวของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายตัวแปรชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4-17 ตัวแบบสมการถดถอยพหุของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว

ตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ (B)	สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ มาตรฐาน(Beta)	t	Sig t
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.060	.055	1.333	.183
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.134	.125	2.760	.006
ชุมชนที่ความปลอดภัยและ สันติภาพ	.172	.148	3.951	.000
ชุมชนที่ภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.202	.198	4.034	.000
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.249	.238	5.015	.000
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.218	.207	4.378	.000
Constant	-.048		-.426	.670
R = .816 Rsquare = .663 SEE = .40826 F =212.906 Sig F = .000				

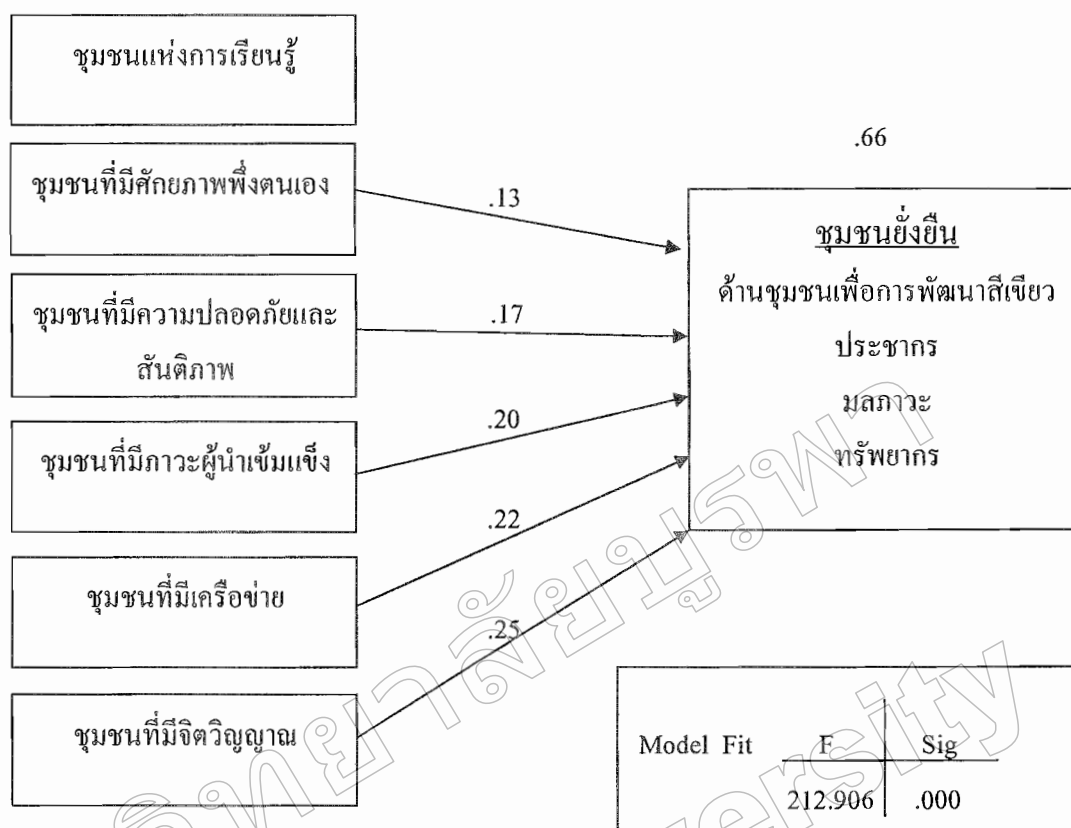
จากตารางที่ 4-17 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient: R) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน จะมีค่าเท่ากับ 0.816 และเมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนของความแปรปรวน (Variance) ที่สามารถอธิบายได้

ด้วยสมการถดถอย (R^2) จะพบว่า มีสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย เท่ากับ 0.663 หมายความว่าร้อยละ 81.6 ของค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือชุมชนยังยืน ถูกทำนายโดยตัวแปรชุมชนเข้มแข็งทั้งหมด ยกเว้น ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองที่มีน้ำหนักในการทำนาย ต่อตัวแปรชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ได้น้อย ส่วนอีกร้อยละ 40.8 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ

เมื่อพิจารณาค่า F พบว่า มีค่าเท่ากับ 343.405 และค่า Sig. F เท่ากับ 0.000 (Sig. F < 0.05) แสดงว่า ตัวแบบจำลองสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ: B ของตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0) แสดงให้เห็นว่า ชุดตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อไปถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรตามที่ถูกทำนายด้วยตัวแปรต้นทั้งหมดพร้อมกัน จะพบว่า ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากมากไปหาน้อยได้แก่ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ และชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ยกเว้นตัวแปรด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้

จากตัวแบบดังกล่าว แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

ชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว = $-0.048 \text{ constant} + .134 \text{ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง} + .172 \text{ ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ} + .202 \text{ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง} + .249 \text{ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ} + .218 \text{ ชุมชนที่มีเครือข่าย}$

ภาพที่ 4-3 อิทธิพลของชุดตัวแปรทำนายชุมชนเข้มแข็งที่มีต่อชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนด้าน
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสีเขียว

การทดสอบตามสมมุติฐานย่อยที่ 2.3

ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1}ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2}ชุมชนที่มีความปลอดภัยและ
สันติภาพ^{IV3}ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4}ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5}และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6},เป็น
ปัจจัยสาเหตุหรืออิทธิพลที่สามารถทำนายต่อชุมชนยั่งยืนด้าน ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์^{DV3}
คือ วิทยาศาสตร์^{DV3.1} เทคโนโลยี^{DV3.2}และพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ^{DV3.3}ได้

โดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาใช้
ทดสอบว่า ตัวแปรแต่ละตัวของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายตัวแปรชุมชนยั่งยืนด้าน
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4-18 ตัวแบบสมการถดถอยพหุของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืนด้าน
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์

ตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ (B)	สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ มาตรฐาน(Beta)	t	Sig t
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.224	.199	4.952	.000
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.065	.060	1.103	.271
ชุมชนที่มีความปลอดภัยและ สันติภาพ	.168	.142	3.030	.001
ชุมชนที่ภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.192	.184	3.603	.000
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.178	.166	3.842	.002
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.220	.205	13.023	.000
Constant	-.153		-1.220	.223
R = .780 R square = .609 SEE = .45140 F = 166.206 Sig F = .000				

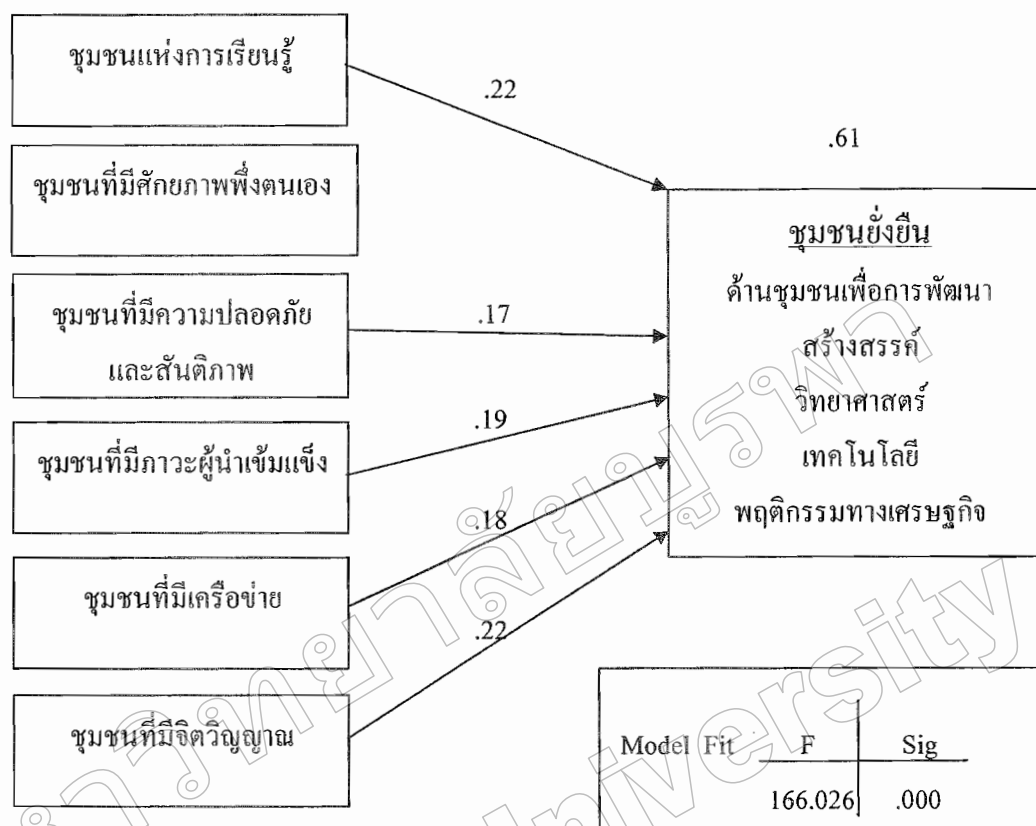
จากตารางที่ 4-18 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient: R) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน จะมีค่าเท่ากับ 0.780 และเมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนของความแปรปรวน (Variance) ที่สามารถอธิบายได้

ด้วยสมการถดถอย (R^2) จะพบว่า มีสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย เท่ากับ 0.609 หมายความว่าร้อยละ 78.0 ของค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือชุมชนยังยืน ถูกทำนายโดยตัวแปรชุมชนเข้มแข็งทั้งหมด ยกเว้น ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองที่มีน้ำหนักในการทำนาย ต่อตัวแปรชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ ได้น้อย ส่วนอีกร้อยละ 45.1 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ

เมื่อพิจารณาค่า F พบว่า มีค่าเท่ากับ 166.026 และค่า Sig. F เท่ากับ 0.000 (Sig. F < 0.05) แสดงว่า ตัวแบบจำลองสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ: B ของตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0) แสดงให้เห็นว่า ชุดตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อไปถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรตามที่ถูกทำนายด้วยตัวแปรต้นทั้งหมดพร้อมกัน จะพบว่า ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีเครือข่าย และชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ ยกเว้นตัวแปรชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง

จากตัวแบบดังกล่าว แสดงเป็นสมการ ได้ดังนี้

ชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์ = - .153 constant + .224 ชุมชนแห่งการเรียนรู้ + .168 ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ + .192 ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง + .178 ชุมชนที่มีเครือข่าย + .220 ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ

ภาพที่ 4-4 อิทธิพลของชุดตัวแปรทำนายชุมชนเข้มแข็งที่มีต่อชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนด้าน
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสร้างสรรค์

การทดสอบตามสมมุติฐานย่อยที่ 2.4

ชุมชนแห่งการเรียนรู้^{IV1}ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง^{IV2}ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ^{IV3}ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง^{IV4}ชุมชนที่มีเครือข่าย^{IV5}และชุมชนที่มีจิตวิญญาณ^{IV6}, เป็นปัจจัยสาเหตุหรืออิทธิพลที่สามารถทำนายต่อชุมชนยั่งยืนด้าน ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม^{DV4}คือการเสริมความพร้อมของชุมชน^{DV4.1}และการสร้างความสมดุลของระบบ^{DV4.2}

โดยการนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาใช้ทดสอบว่า ตัวแปรแต่ละตัวของชุดตัวแปรชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายตัวแปรชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4-19 ตัวแบบสมการถดถอยพหุของตัวแปรชุมชนเข้มแข็งในการทำนายชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม

ตัวแปร ชุมชนเข้มแข็ง	สัมประสิทธิ์ ถดถอยพหุคูณ (B)	สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ มาตรฐาน(Beta)	t	Sig t
ชุมชนแห่งการเรียนรู้	.107	.088	2.054	.040
ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง	.137	.116	2.204	.028
ชุมชนที่มีความปลอดภัยและ สันติภาพ	.097	.076	1.898	.050
ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง	.226	.201	3.891	.000
ชุมชนที่มีเครือข่าย	.287	.248	4.890	.000
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ	.195	.168	3.382	.001
Constant	-.254		-1.927	.054
R = .795 R square = .632 SEE = .47322 F =152.690 Sig F = .000				

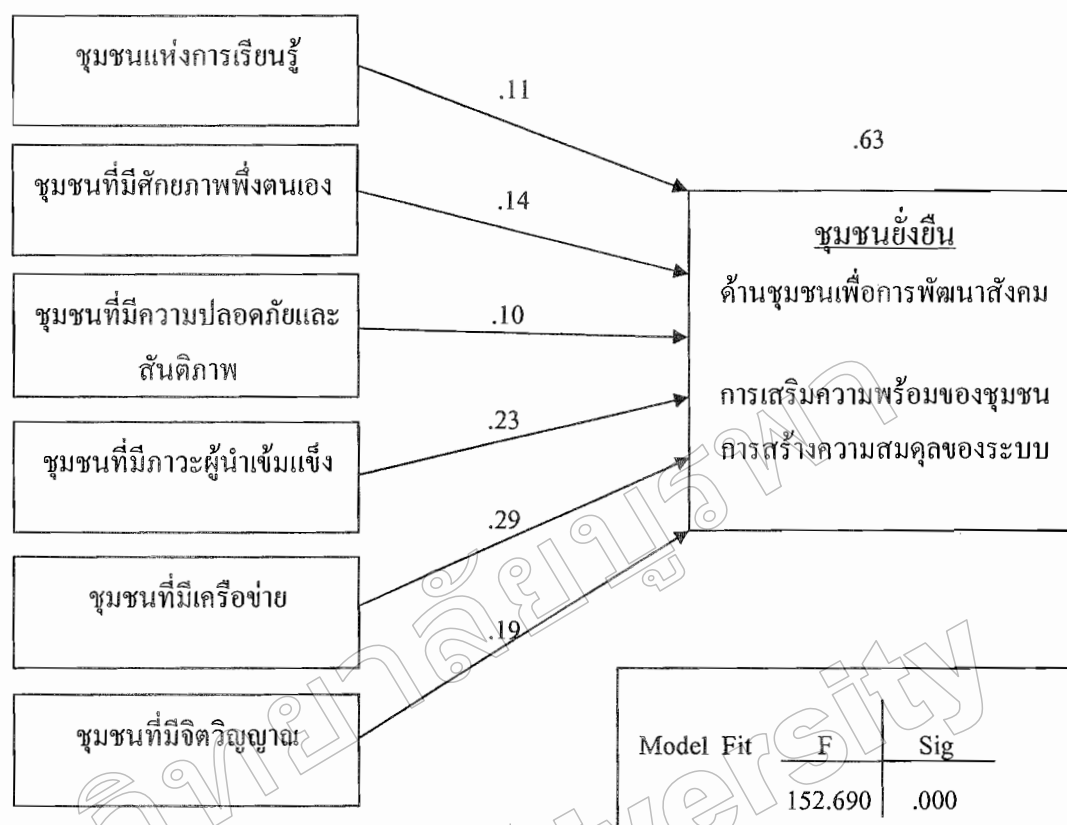
จากตารางที่ 4-19 แสดงให้เห็นถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient: R) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายทุกตัวพร้อมกัน จะมีค่าเท่ากับ 0.795 และเมื่อพิจารณาจำนวนสัดส่วนของความแปรปรวน (Variance) ที่สามารถอธิบายได้

ด้วยสมการถดถอย (R^2) จะพบว่า มีสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ด้วยสมการถดถอย เท่ากับ 0.632 หมายความว่าร้อยละ 79.5 ของค่าความแปรปรวนในตัวแปรตามหรือชุมชนยังยืน ถูกทำนายโดยตัวแปรชุมชนเข้มแข็งทั้งหมด ยกเว้น ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเองที่มีน้ำหนักในการทำนาย ต่อตัวแปรชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ได้น้อย ส่วนอีกร้อยละ 47.3 เป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในสมการ

เมื่อพิจารณาค่า F พบว่า มีค่าเท่ากับ 152.690 และค่า Sig. F เท่ากับ 0.000 (Sig. F < 0.05) แสดงว่า ตัวแบบจำลองสมการถดถอยที่สร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ: B ของตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีค่าไม่เท่ากับ 0) แสดงให้เห็นว่า ชุดตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบต่อไปถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรตามที่ถูกทำนายด้วยตัวแปรต้นทั้งหมดพร้อมกัน จะพบว่า ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งสามารถทำนายชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากมากไปหาน้อยได้แก่ ชุมชนที่มีเครือข่าย ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ และชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ (ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าค่า sig. t = .05 แม้ว่าจะไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ก็ตาม แต่ตัวแปรตัวนี้มีพลังการทำนายต่อตัวแปรชุมชนยังยืนด้านอื่นๆ จึงสรุปได้ว่าตัวแปรตัวนี้มีพลังในการทำนายเช่นกัน)

จากตัวแบบดังกล่าว แสดงเป็นสมการได้ดังนี้

ชุมชนยังยืนด้านชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม = $-.254 \text{ constant} + .107 \text{ ชุมชนแห่งการเรียนรู้} + .137 \text{ ชุมชนที่มีศักยภาพพึ่งตนเอง} + .097 \text{ ชุมชนที่มีความปลอดภัยและสันติภาพ} + .226 \text{ ชุมชนที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง} + .287 \text{ ชุมชนที่มีเครือข่าย} + .195 \text{ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ}$

ภาพที่ 4-5 อิทธิพลของชุดตัวแปรทำนายชุมชนเข้มแข็งที่มีต่อชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนด้าน
ชุมชนเพื่อการพัฒนาสังคม

จากผลการวิจัย พบว่าตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งที่มีพลังในการทำนุมากที่สุดคือ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ และ ตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน ที่มีพลังมากที่สุดคือ ชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ จากตัวแปรทั้งสองดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวแปรทั้งสองสามารถเป็นตัวแทนของตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งและตัวแปรตามชุมชนยั่งยืนได้ จึงทำการทดสอบต่อไปว่าชุมชนเข้มแข็งด้านชุมชนที่มีจิตวิญญาณจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนยั่งยืนด้านชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ หรือไม่อย่างไร โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) ตามตารางที่ 34

การทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย การสำนึกความเป็นชุมชน ชุมชนที่มีน้ำใจ ชุมชนที่มีคุณธรรม และชุมชนที่มีชีวิตกับชุดตัวแปรชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ จำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย พฤติกรรม วิถีใช้ชีวิต การพัฒนาจิตใจ และการพัฒนาคุณภาพ ได้ดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล

ก่อนการวิเคราะห์ สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับตัวแปรชุมชน เพื่อการพัฒนามนุษย์ นั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ ตรวจสอบในประเด็นต่างๆ ในเรื่อง การตรวจสอบความแม่นยำในการบันทึกแฟ้มข้อมูล การตรวจสอบจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมกับการใช้สถิติ การตรวจสอบข้อมูลที่หายไป และการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับตัวแปรชุมชนเพื่อ การพัฒนามนุษย์ ประกอบด้วยมิติหรือตัวแปรย่อยจำนวนหลายตัวแปร การพิจารณาสหสัมพันธ์ ของตัวแปรทั้งสอง จึงต้องใช้วิธีการวิเคราะห์เป็นชุด (Set) ของตัวแปร โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ คาโนนิกอล (Canonical Correlation Analysis) ผลที่ได้รับปรากฏในตารางที่ 4-20 – 4-21 ดังนี้

ตารางที่ 4-20 ผลการวิเคราะห์นัยสำคัญทางสถิติของสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ระหว่างองค์ประกอบ ชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับองค์ประกอบชุมชนเพื่อการพัฒนาคน

สมการ	ราก	Canonical R	Canonical R ²	Wilk's Lambda	D.F	Sig
1	1-4	.858	.736	.244	16	.000
2	2-4	.256	.065	.923	9	.000
3	3-4	.073	.005	.993	4	.436
4	4-4	.042	.002	.998	1	.330

จากตารางที่ 4-20 ผลจากการใช้เทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล ทดสอบ ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรทั้งสอง เพื่อหาจำนวนสมการหรือคู่ที่มีสหสัมพันธ์คาโนนิกอล พบ สมการที่หนึ่ง (รากที่ 1-4) และสมการที่สอง (รากที่ 2-4) ที่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ โดยสมการที่ หนึ่ง มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน เท่ากับ 0.858 ส่วนสมการที่สองมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ชุดตัวแปรต้นชุมชนเข้มแข็งกับชุดตัวแปรตาม ชุมชนยั่งยืน เท่ากับ 0.256 แต่ Cooley and Lohnes (1971) ระบุว่า ขนาดค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ไม่ควร ต่ำกว่า 0.30 ดังนั้น จึงมีสมการที่หนึ่งเพียงสมการที่ ปรากฏนัยสำคัญทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงสถิติ สำหรับค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลที่ปรากฏในสมการที่

หนึ่งมีขนาดค่าสูงมาก น่าจะเป็นผลมาจากหลักการสำคัญของสถิติคาโนนิคอลอยู่ที่ การสร้างฟังก์ชันเชิงเส้นตรง (Linear Function) ของตัวแปรสองชุดตามพื้นฐานการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองชุดมีค่าสูงสุด จึงเป็นผลให้สมการคู่ที่หนึ่ง มีขนาดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลสูงสุดด้วยเสมอ

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของชุดตัวแปร ต้องนำค่าน้ำหนักคาโนนิคอล (Canonical Weight) มาช่วยอธิบายว่า ตัวแปรย่อยใดเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามกับตัวแปรคาโนนิคอล จากการคำนวณค่าน้ำหนักคาโนนิคอลในสมการคู่ที่หนึ่ง ดังปรากฏในตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ระหว่างองค์ประกอบของชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับองค์ประกอบของชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน

ตัวแปร	ค่าน้ำหนักคาโนนิคอล	ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอล
ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ		
การสำนึกความเป็นชุมชน	.316	.878
ชุมชนที่มีน้ำใจ	.217	.887
ชุมชนที่มีคุณธรรม	.220	.865
ชุมชนที่มีชีวิต	.397	.857
ค่าส่วนเกินในชุดเดียวกัน		76.1%
ค่าส่วนเกินรวม		56.6%
ชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน		
พฤติกรรม	.241	.873
วิธีใช้ชีวิต	.226	.882
การพัฒนาจิตใจ	.511	.950
พัฒนาคุณภาพ	.135	.774
ค่าส่วนเกินในชุดเดียวกัน		76.8%
ค่าส่วนเกินรวม		56.4%

จากตารางที่ 4-21 จะเห็นว่า ตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณที่มีคุณลักษณะเด่นหรือมีความสำคัญมากที่สุดคือ ชุมชนที่มีชีวิต มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ 0.397 รองลงมา คือ การสำนึกความเป็นชุมชน ชุมชนที่มีคุณธรรม และชุมชนที่มีน้ำใจ มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ

0.316, 0.220, และ 0.217 ตามลำดับ หากคิดเป็นอัตราส่วนของค่าน้ำหนักตัวแปรชุมชนที่มีชีวิต: การสำนึกความเป็นชุมชน : ชุมชนที่มีคุณธรรม : ชุมชนที่มีน้ำใจ เท่ากับ 4:3:2:2 โดยค่าน้ำหนักคาโนนิคอลของตัวแปรทุกตัวแปรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ส่วนค่าน้ำหนักคาโนนิคอลของชุดตัวแปรชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ ที่มีคุณลักษณะเด่นหรือมีความสำคัญมากที่สุด คือ การพัฒนาจิตใจ ซึ่งมีค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เท่ากับ 0.511 ส่วนตัวแปรอื่นรองลงมา มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลค่อนข้างใกล้เคียงกัน คือ พฤติกรรม วิธีใช้ชีวิต และการพัฒนาคุณภาพ มีค่าน้ำหนักคาโนนิคอลเท่ากับ 0.241, 0.226 และ 0.135 ตามลำดับ หากคิดเป็นอัตราส่วนของค่าน้ำหนักตัวแปรการพัฒนาจิตใจ : พฤติกรรม : วิธีใช้ชีวิต : การพัฒนาคุณภาพ เท่ากับ 5:2:2:1 โดยค่าน้ำหนักคาโนนิคอลของตัวแปรทุกตัวแปร เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน

อนึ่ง ค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เป็นผลมาจากสมการเชิงเส้นตรงของชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามที่ถูกควบคุมโดยตัวแปรอื่นในสมการเดียวกัน สหสัมพันธ์คาโนนิคอลที่ถูกสร้างขึ้นจากตัวแปรหนึ่ง ย่อมขึ้นอยู่กับตัวแปรอีกกลุ่มหนึ่งด้วย Levine (1997, pp. 18-19) จึงเสนอให้นำค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอล (Canonical Loading) มาใช้อธิบายสหสัมพันธ์ของตัวแปรคาโนนิคอลแต่ละตัวกับชุดตัวแปรเดิมทั้งหมด มิใช่เป็นเพียงเฉพาะบางส่วนของค่าความแปรปรวนที่เหลือหลังจากควบคุมตัวแปรแต่ละตัว ดังวิธีการหาค่าน้ำหนักคาโนนิคอล เพราะค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลหรือค่าสัมประสิทธิ์คาโนนิคอล เหมาะสมกับการทำนาย (Prediction) ขณะที่ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลมีอำนาจในการอธิบาย (Explain) โครงสร้าง รวมถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างชุดตัวแปรเดิมของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามกับตัวแปรคาโนนิคอล ได้ดีกว่า

ทั้งนี้ผลจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอล พบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลกับค่าน้ำหนักคาโนนิคอลอย่างชัดเจน กล่าวคือ ค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลของทุกตัวแปรในชุดตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ และชุดตัวแปรชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ มีขนาดค่าสหสัมพันธ์มากกว่า ค่าน้ำหนักคาโนนิคอล โดยชุดตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ปรากฏพิสัยค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลระหว่าง 0.857 – 0.887 แสดงว่า การสำนึกความเป็นชุมชน ชุมชนที่มีน้ำใจ ชุมชนที่มีคุณธรรม และ ชุมชนที่มีชีวิต ล้วนมีสหสัมพันธ์กับตัวแปรคาโนนิคอลระดับสูง

ส่วนชุดตัวแปรตามชุมชนยั่งยืน ปรากฏพิสัยค่าน้ำหนักรวมคาโนนิคอลระหว่าง 0.774 – 0.950 ซึ่งมีขนาดค่าสูงมาก จึงแปลผลได้ว่า สมการตัวแปรคาโนนิคอลคู่ที่หนึ่ง มีสหสัมพันธ์ระหว่างกันและกันสูงมาก แสดงว่า ชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ทุกตัวแปรร่วมกันพัฒนาไปสู่ พฤติกรรม วิธีใช้ชีวิต การพัฒนาจิตใจ และกาพัฒนาคุณภาพ อันเป็นคุณลักษณะของชุมชนเพื่อพัฒนามนุษย์ ได้ทุกตัวแปร

อย่างไรก็ตาม คำนวณหาค่าความคลาดเคลื่อนที่มีค่าระดับสูง อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจาก สหสัมพันธ์ของตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งในชุดตัวแปรต้นและชุดตัวแปรตามที่ถูกอธิบายโดยตัวแปรต้น คาโนนิกอล (Canonical R-Square) แต่ไม่อาจอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรคาโนนิกอลที่เป็น ตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามเดิม ดังนั้นจึงควรนำค่าส่วนเกิน (Redundancy) มาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่อวัดความผันแปรของชุดตัวแปรเดิม ที่ถูกทำนายโดยตัวแปรคาโนนิกอลในชุดตัวแปรเดียวกัน และชุดตัวแปรตรงกันข้าม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำค่า Canonical R-Square มาใช้เปรียบเทียบ ให้ความแตกต่างของค่าความผันแปรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ปรากฏค่าความผันแปรร่วมกัน ระหว่างตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ กับชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน ในตัวแปรคาโนนิกอล เท่ากับ ร้อยละ 73.6 และเมื่อนำค่าส่วนเกินมาพิจารณาสัดส่วนความผันแปรของตัวแปรภายในชุดเดียวกัน พบว่า ตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ มีสัดส่วนความผันแปรซึ่งกัน ร้อยละ 76.1 และตัวแปรชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชน มีสัดส่วนความผันแปรซึ่งกัน ร้อยละ 76.8 ขณะที่สัดส่วนความผันแปรของ ชุดตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ เพื่อใช้ทำนายชุด ตัวแปรชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน เท่ากับร้อยละ 56.6 ใกล้เคียงกับสัดส่วนความผันแปรของชุดตัวแปรชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน ที่สามารถทำนาย ชุดตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณ ได้ เท่ากับร้อยละ 56.4

จากผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล สามารถสรุป สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน ได้ดังนี้

ชุมชนที่มีจิตวิญญาณที่ประกอบด้วย การสำนึกความเป็นชุมชน ชุมชนที่มีน้ำใจ ชุมชนที่มี คุณธรรม และชุมชนที่มีชีวิต มีสหสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชน ลดหลั่นกัน กล่าวคือ ตัวแปรทำนายหรือตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณด้านชุมชนที่มีชีวิต มีผลกระทบต่อการ พัฒนาจิตใจ พฤติกรรม วิธีใช้ชีวิต และการพัฒนาคุณภาพ ตามลำดับ รองลงมาคือ การสำนึกความ เป็นชุมชน ชุมชนที่มีคุณธรรม และ ชุมชนที่มีน้ำใจ ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า มีความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรชุมชนที่มีจิตวิญญาณกับชุมชนเพื่อการพัฒนาชุมชนจริง